
NORGES BANKS REPRESENTANTSKAP

Rapport for 2023

Dokument 9 (2023–2024)

TIL STORTINGET

Representantskapet skal minst én gang årlig legge fram for Stortinget sin uttalelse om tilsynet med Norges Bank.

Denne rapporten presenterer representantskapets beslutninger og gjennomført tilsyn med Norges Banks virksomhet for 2023.

Representantskapets ansvar følger av sentralbankloven. Representantskapet skal føre tilsyn med Norges Banks drift og med at bestemmelsene for virksomheten blir fulgt. Norges Bank er inndelt i to virksomhetsområder, sentralbankvirksomheten og forvaltningen av Statens pensjonsfond utland, som har hver sin daglige leder. Sentralbanksjefen er også leder av hovedstyret og komiteen for pengepolitikk og finansiell stabilitet. Representantskapet skal føre tilsyn med at hovedstyret har tilfredsstillende styring av og kontroll med hele Norges Bank, og med at det er etablert hensiktsmessige rutiner for å sikre at virksomheten på alle områder utøves i henhold til lov, avtaler, vedtak og øvrig rammeverk.

Representantskapet har godkjent Norges Banks årsregnskap for 2023 som er utarbeidet av hovedstyret, og har vedtatt Norges Banks budsjett for 2024 etter forslag fra hovedstyret.

Denne rapporten ble godkjent i møte 22. mars 2024.

Oslo, 22. mars 2024

Julie Brodtkorb
leder i Norges Banks representantskap

Innhold

Hovedkonklusjon	4
1 Tilsynet med Norges Bank i 2023	7
1.1 Tilsynsoppdraget, mandat og gjennomføring	7
1.2 Representantskapets tilsyn med hovedstyrets styring og kontroll	8
1.3 Tilsyn med sentralbankvirksomheten	16
1.4 Tilsyn med forvaltningen av Statens pensjonsfond utland (SPU)	18
1.5 Tilsyn med oppgaver felles for virksomhetsområdene	22
1.6 Tilsyn med beredskap i Norges Bank	26
1.7 Organiseringen av arbeidet i Norges Banks representantskap	29
2 Norges Banks årsregnskap og budsjett	31
2.1 Norges Banks årsregnskap	31
2.2 Norges Banks budsjett	34
3 Andre oppgaver innenfor representantskapets mandat	37
4 Prioriteringer i videre arbeid	39
5 Norges Banks representantskaps organisering av arbeidet	40
5.1 Organisering av tilsynet	40
5.2 Representantskapets aktiviteter i 2023	42
5.3 Representantskapets ressursbruk i 2023	44
5.4 Representantskapets medlemmer	46
Innholdet i rapporten etter sentralbankloven	51

Hovedkonklusjon

Representantskapets vurdering er at hovedstyrets styring av og kontroll med Norges Banks administrasjon og virksomhet i 2023 er god. Det er ikke avdekket forhold som gir grunnlag for særlige merknader i tilsynet.

Representantskapet har mottatt all informasjon det har bedt om.

Hovedstyrets styring og kontroll

Hovedstyrets oppsummerende vurdering av risikostyring og internkontroll for 2023 er at:

- *Risikostyringen og internkontrollen i Norges Bank er gjennomført på en tilfredsstillende måte.*
- *Den beregnede operasjonelle risikoeksponeringen i kapitalforvaltningen har gjennom året vært innenfor hovedstyrets definerte risikotoleranse.*
- *Den operasjonelle risikoeksponeringen i sentralbankvirksomheten har gjennom året vært akseptabel.*
- *Styrets sammensetning og kompetanse gir grunnlag for å ivareta kravene i instruks på en god måte.*

Representantskapet har tatt den samlede vurderingen av risikosituasjonen og internkontrollen i Norges Bank for 2023 til etterretning, og mener at det er etablert prosesser og rapportering som oppfyller kravene i sentralbankloven og instruks om risikostyring og internkontroll i Norges Bank.

Når det gjelder mandat for forvaltningen av Statens pensjonsfond utland er representantskapet orientert om ett vesentlig brudd. Bruddet var knyttet til feil i beregningen av valutafordelingen i Finansdepartementets referanseindeks for obligasjonsporteføljen

og ble rapportert til Finansdepartementet i første kvartal. Representantskapet er informert om tiltak som er iverksatt for å unngå slike feil i fremtiden.

Alle protokoller fra hovedstyret og Norges Banks komité for pengepolitikk og finansiell stabilitet er lagt fram for representantskapet i samsvar med sentralbankloven.

Endringer i styringsrammeverket

Hovedstyret har vedtatt endringer i det overordnede styringsrammeverket for Norges Bank i 2023. To viktige styringsdokumenter som er endret er *Hovedstyrets prinsipper for beredskap og håndtering av kriser i Norges Bank* og *Investeringsmandatet til daglig leder av NBIM*.

Ved behandlingen av prinsippene var representantskapet særlig opptatt av begrunnelsen for å ha to krisestaber og eventuelle utfordringer det kan medføre. Norges Banks ledelse redegjorde for valgte løsning.

Endringene i investeringsmandatet knyttet til unoterte investeringer innebærer, etter det representantskapet har fått opplyst, en dreining av hovedstyrets arbeid med unotert eiendom og infrastruktur for fornybar energi, med mindre vekt på enkeltinvesteringer og mer vekt på å sette rammene for NBIMs arbeid og å følge opp investeringene i ettertid.

Beredskap

På grunn av den ustabile geopolitiske situasjonen i verden har representantskapet i 2023 hatt Norges Banks beredskap som hovedtema for tilsynet. I tillegg er andre pålagte og faste oppgaver gjennomført.

Basert på gjennomførte undersøkelser er representantskapets oppfatning at Norges Bank har høy grad av risikobevisssthet. Representantskapet mener at Norges Bank er en organisasjon som har nødvendige ferdigheter til å håndtere situasjoner som kan oppstå og som forstår viktigheten av å øve på å håndtere kriser.

Beredskap som tilsynsystema har favnet bredt og omfattet avvikshåndtering, motstandsdyktighet og evne til å gjenopprette ordinær aktivitet. Ved gjennomgang av bankens rapportering, protokoller, handlingsplaner og aktiviteter har det vært spesielt søkelys på sikkerhet og beredskap, i tillegg til vanlig oppfølging. Representantskapet har, gjennom blant annet faglige seminarer, fått kunnskap om internasjonale hendelser, uro og kriser, og hvordan dette påvirker internasjonal økonomi, sentralbankvirksomhet og investeringsvirksomhet. I møteforberedelser, seminarer og i gjennomføring av tilsynet har beredskap vært på agendaen. Flere tilsynsgjennomganger har vært relevante i denne sammenhengen.

For å få et overordnet utgangspunkt for tilsynsarbeidet i 2023 ble det gjennomført en undersøkelse av i hvilken grad den operasjonelle risikostyringen i Norges Bank er i tråd med rammeverket COSO ERM, et internasjonalt anerkjent rammeverk for risikostyring. Gjennomgangen var både en vurdering av Norges Banks etterlevelse av rammeverket, og en sammenligning av Norges Banks etterlevelse opp mot andre sentralbanker og kapitalforvaltere.

Som en oppfølging av denne undersøkelsen ble det gjennomført en evaluering av Norges Banks krisehåndtering av eksterne konsulenter. Undersøkelsen var en scenariobasert øvelse som testet hvordan det operative rammeverket fungerer i praksis. Formålet med undersøkelsen var å identifisere eventuelle forbedringsområder.

Eksterne leverandører kan utgjøre en risiko i alle virksomheter og representantskapet engasjerte BDO til å gjøre en undersøkelse av Norges Banks oppfølging av og kontroll med utkontraktert virksomhet. Undersøkelsen ble initiert etter innspill fra Finansdepartementet. Representantskapet har tatt rapporten til etterretning og den er oversendt hovedstyret. Rapporten vil oversendes Finansdepartementet og offentliggjøres når hovedstyrets tilsvar foreligger.

I 2022 ble det gjennomført en vurdering av den operasjonelle risikoen knyttet til IT-systemer og kontroller i Norges Bank av Mercer Sentinel. I påvente av hovedstyrets tilbakemelding ble dette kort omtalt i fjorårets rapport. Hovedkonklusjonen var at det ikke er identifisert vesentlige mangler verken i sentralbankvirksomheten eller i NBIM. Det ble gitt en anbefaling om ansattes tilgang til privat epost, i tillegg til innspill til kryptering og lagring av informasjon. Hovedstyret svarte at banken vil vurdere kommentarene Mercer har i rapporten som en del av kontinuerlig utvikling av virksomheten.

Ansvarlig forvaltning

Representantskapet er opptatt av ansvarlig forvaltning. I 2023 har det vært stilt spørsmål om status på investeringer i Russland, oppfølging av investeringer i Israel og i hvilken grad NBIM har dialog med Tesla om ansattes rett til fagorganisering. Etterlevelse av sanksjoner og oppfølging av mulige brudd på menneskerettigheter har vært tatt opp som tema. Det har også vært søkelys på hvilket ansvar som ligger til Norges Bank, Finansdepartementet og Etikkrådet i denne sammenheng.

Oppfølging av arbeidsavtale for daglig leder av NBIM

Representantskapet behandlet i februar 2024 den årlige oppfølgingen av arbeidsavtalen mellom hovedstyret og daglig leder av NBIM, i tråd med [finanskomiteens merknader](#). Ifølge rapporteringen har Norges Bank fulgt opp de etablerte tredjeparts-erklæringene, og bekreftelser på at avtalen er overholdt er hentet inn.

Arbeidsmiljø og likestilling

Norges Bank arbeider systematisk for å oppnå kjønnsbalanse og har som mål å oppnå minimum 40 prosent av hvert kjønn for banken som helhet. Ved utgangen av 2023 hadde Norges Bank en kvinneandel på 36 prosent. Hovedstyret skriver i årsrapporten at arbeidet med mangfold og inkludering vil styrkes, blant annet gjennom ytterligere tiltak for å forbedre kjønnsbalansen. Representantskapet er opptatt av at Norges Bank setter mål for bedre kjønnsbalanse og vil følge hovedstyrets arbeid med dette.

Budsjett og regnskap

Representantskapet har vedtatt Norges Banks budsjett for 2024 etter forslag fra hovedstyret, og godkjent årsregnskapet for 2023 som er utarbeidet av hovedstyret. Ekstern revisors beretning er tatt til etterretning. Norges Banks egenkapital var på 322 milliarder kroner per 31. desember 2023, mot 270 milliarder kroner per 31. desember 2022. I tråd med retningslinjer for avsetning og disponering av Norges Banks overskudd blir det overført 17,6 milliarder kroner til statskassen.

Norges Banks årsrapport om forvaltningen av Statens pensjonsfond utland i 2023, inkludert hovedstyrets vurdering av resultatene og revisors beretning, er tatt til etterretning av representantskapet.

Tilsynet 2024

Representantskapet jobber etter en årlig tilsynsplan. Planen omfatter gjennomføring av løpende tilsyn, tilsynsgjennomganger og undersøkelser av aktuelle problemstillinger. I tilsynsplanen for 2024 framgår det at representantskapet vil se nærmere på:

- Hovedstyrets ansvar ved vurdering av utelukkelse av selskaper og godkjenning av markeder og land.
  - › Sentralt for undersøkelsen er hvordan arbeidsdelingen mellom Finansdepartementet, Etikkrådet og Norges Bank fungerer og hvilke vurderinger hovedstyret gjør ved regodkjenning av markeder og land.
- Forvaltning av humankapital.
  - › Her vil det undersøkes i hvilken grad strategiske valg er i samsvar med satsingsområder og prioriteringer for det strategiske området «Aktiv og fremtidsrettet arbeidsplass».
- Endringer i lover og regler.
  - › Dette er en kartlegging av i hvilken grad Norges Bank etterlever bestemmelsene i instruks for risikostyring og internkontroll.

Norges Banks representantskap 2024. Stående bak fra venstre: Gjermund Hagesæter, Mathias Hunskaar Furevik, Tom Henning Slethei, Julie Brodtkorb, Martin Arvid Kolberg, Anne Berit Lein og Terje Bartholsen. Sittende foran fra venstre: Eirin Kristin Sund, Tord Hustveit, Marianne Aasen, Morten Søberg, Per Botolf Maurseth og Eli Hovd Prestegården. Harald Espedal og Terje Rogde var ikke til stede.

Tilsynet med Norges Bank i 2023

Representantskapet er oppnevnt av Stortinget for å føre tilsyn med Norges Bank. Sentralbankloven krever at representantskapet skal gi Stortinget en vurdering av hovedstyrets styring og kontroll med bankens administrasjon og virksomhet, en redegjørelse for gjennomførte tilsynsaktiviteter generelt og for kapitalforvaltningen spesielt. Dette kapitlet tar for seg representantskapets tilsynsoppdrag og gjennomføring av tilsynet av Norges Bank.

1.1 Tilsynsoppdraget, mandat og gjennomføring

Mandat og rammer for tilsynsoppdraget

Representantskapet er ett av tre organer i Norges Bank etter [lov om Norges Bank og pengevesenet mv.](#) (sentralbankloven).

Det overordnede rammeverket for Norges Bank i tillegg til sentralbankloven er [instruks om risikostyring og internkontroll i Norges Bank](#) (internkontrollinstruksen) og [mandat for forvaltningen av Statens pensjonsfond utland](#) (mandatet for SPU) fastsatt av Finansdepartementet.

Tilsynet omfatter Norges Banks drift og at bestemmelsene for virksomheten blir fulgt, og er særlig rettet mot at hovedstyret har tilfredsstillende styring av og kontroll med bankens administrasjon og virksomhet. Det skal også føres tilsyn med at det er etablert hensiktsmessige rutiner for å sikre at bankens virksomhet utøves i henhold til lov, avtaler, vedtak og rammeverk ellers.

Alle hovedstyrets protokoller skal sendes til representantskapet. Hovedstyrets protokoller er det øverste nivået av dokumenter det føres tilsyn med. Som en del av saksbehandlingen i møtene kan representantskapet be om utdypninger av protokollenes innhold.

Representantskapet mottar protokoller fra komiteen for pengepolitikk og finansiell stabilitet (komiteen) til orientering, men uttaler seg ikke om komiteens behandling og vedtak.

Representantskapets tilsyn omfatter heller ikke hovedstyrets eller komiteens utøvelse av skjønnsmyndighet. Tilsynet med driften vil likevel kunne omfatte prosesser og dokumenter i Norges Bank som danner et grunnlag for råd og skjønnsutøvelse. Representantskapet blir orientert om Norges Banks arbeid på disse områdene.

Krav til reelt og uavhengig tilsyn

Norges Bank har omfattende og kompliserte samfunnsoppdrag. Dette krever et representantskap som samlet sett har kompetanse over et vidt spekter av fagområder. Representantskapet legger vekt på kunnskap om virksomheten, innhenter vurderinger som er uavhengige av Norges Banks egne styrende og kontrollerende organer og rapporterer direkte til Stortinget.

For at representantskapet skal kunne ha et mest mulig riktig risikobilde, er det avgjørende at informasjon om virksomhetsstyring, etterlevelse og internkontroll er helhetlig, tydelig og tidsriktig. Informasjonen mottatt må gi et tilstrekkelig dekkende og korrekt bilde. I tillegg må medlemmene få informasjon tidsnok, slik at de kan stille godt forberedt til møtene for en mest mulig effektiv saksbehandling. Representantskapets rolle og ansvar i Norges Bank innebærer at bankens rapportering, styrings- og risikorammeverk, prosesser og etterlevelse blir vurdert uavhengig av styret, ledelsen og bankens egne kontrollenheter.

Gjennomføring av tilsynet

Sentralbanklovens bestemmelse om at representantskapet har rett til innsyn i alle Norges Banks anliggender og at representantskapet kan gjøre de undersøkelser som anses som nødvendig for å utføre de lovpålagte oppgavene, er en viktig forutsetning for gjennomføringen av et tillitvekkende tilsyn.

Representantskapets tilsyn med virksomheten i Norges Bank er i første rekke basert på gjennomgang av protokoller fra hovedstyret, rapporter, notater og andre saksdokumenter i møtene. Beslutninger i enkeltsaker og eventuell oppfølging omfattes av videre tilsynsarbeid.

Tilsynet med Norges Banks virksomhet bygger også på representantskapets egne vurderinger av risiko og vesentlighet. I vurderingene vektlegges det at virksomheten i Norges Bank følger gitte lover og bestemmelser, at ressursstyringen er målrettet og effektiv samt at ekstern rapportering om virksomheten er korrekt og pålitelig. Det legges i tillegg vekt på både risiko for omdømmetap og finansiell risiko dersom bankens virksomhet ikke drives i samsvar med gjeldende lover og regler.

Representantskapet er avhengig av god informasjon om Norges Banks etablerte styrings- og kontrollordninger, herunder omfang og kvalitet på styringsdoku-

menter, samt arbeidet til de interne kontroll- og etterlevelsesfunksjonene og internrevisjonen.

Godkjent årlig tilsynsplan er grunnlaget for det løpende tilsynet, utredninger og tilsynsgjennomganger på spesifikke områder. Representantskapet kan også beslutte at det skal gjennomføres attestasjonsoppdrag. Dette følger anerkjente revisjonsstandarder. Representantskapet mottar rapporter fra tilsynsgjennomganger og attestasjoner. Figur 1 viser de forskjellige tilsynsformene og prosessflyten.

1.2 Representantskapets tilsyn med hovedstyrets styring og kontroll

Representantskapet fører kontroll med hovedstyrets arbeid med etterlevelse av rammer, oppnåelse av planer og mål, og at det er god styring og kontroll på prosesser og funksjoner. Representantskapet følger også med på at Norges Bank håndterer overordnede risikoområder som gjelder i samfunnet generelt, og som kan påvirke sentralbankens gjennomføring av oppgaver og måloppnåelse.

Hovedstyret er ansvarlig for styring og drift av virksomheten i Norges Bank, og skal sørge for en forsvarlig og effektiv organisering. Styret skal fastsette planer og retningslinjer for Norges Banks virksomhet. Innenfor hvert av virksomhetsområdene

Figur 1 Tilsyn, prosessflyt med rapportering

skal de daglige lederne, i tråd med hovedstyrets føringer, etablere, gjennomføre og overvåke en forsvarlig risikostyring og internkontroll. Leder for hovedstyret er sentralbanksjefen.

Banken er organisert med to virksomhetsområder, sentralbankvirksomheten (SBV) og kapitalforvaltningen/Norges Bank Investment Management (NBIM).

Loven fastsetter at sentralbanksjefen er daglig leder av Norges Bank. Sentralbanksjefens oppgaver som daglig leder **omfatter ikke** saker som etter sentralbankens forhold er av uvanlig art eller stor betydning, eller saker som hører under den daglige ledelsen av Statens pensjonsfond utland (SPU).

Hovedstyret har ansvaret for Norges Banks forvaltning av SPU og ansetter en egen daglig leder av NBIM.

Hovedstyrets underutvalg

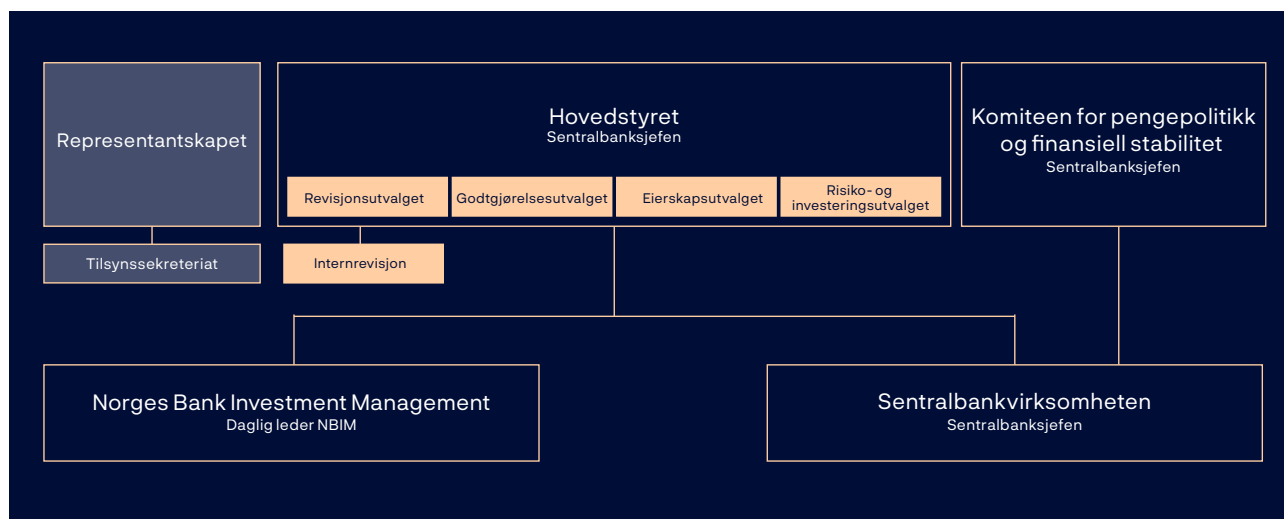
Hovedstyret har etablert fire saksforberedende og rådgivende underutvalg med egne mandater, fastsatt av hovedstyret:

- Risiko- og investeringsutvalget, som ledes av visesentralbanksjefen med særskilt ansvar for oppfølgingen av SPU. De to andre medlemmene er valgt blant de eksterne medlemmene i hovedstyret.

- Eierskapsutvalget som ledes av visesentralbanksjefen med særskilt ansvar for oppfølgingen av SPU. De to andre medlemmene er valgt blant de eksterne medlemmene i hovedstyret.
- Godtgjørelsesutvalget har fire medlemmer. Tre er valgt fra de eksterne medlemmene i hovedstyret, i tillegg til et medlem valgt fra de ansattvalgte styremedlemmene.
- Revisjonsutvalget (RU) har tre medlemmer, alle valgt fra de eksterne medlemmene i hovedstyret. Det er et krav i sentralbankloven at hovedstyret skal ha et revisjonsutvalg. RU skal bidra til å styrke og effektivisere hovedstyrets arbeid med oppfølging, tilsyn og kontroll med regnskapsrapportering, operasjonell risiko, etterlevelse og systemene for risikostyring og internkontroll. RU skal blant annet forberede saker som gjelder internrevisjonens planer og rapportering.

Lederen for RU deltar i møte med representantskapet en gang i året. I møtet redegjøres det for utvalgets arbeid og utvalgets syn på risikostyring og internkontroll i Norges Bank. Det orienteres også om hovedstyrets revisjonsplan for internrevisjonen. Disse møtene gir representantskapet innblikk i hovedstyrets samlede arbeid med risikostyring og internkontroll.

Figur 2 Organisasjonskart Norges Bank

Representantskapet har mottatt og tatt til orientering utvalgenes mandater og er også orientert om oppnevninger av medlemmer til utvalgene.

Representantskapet har tatt redegjørelsen fra revisjonsutvalgets leder og hovedstyrets årsplan for internrevisjonen 2024 og langtidspan for internrevisjonen 2024–2027 til orientering.

Hovedstyrets overordnede styringsrammeverk

Det følger av sentralbankloven at hovedstyret har ansvar for styringen og driften av Norges Bank med unntak av oppgaver som er lagt til komiteen for pengepolitikk og finansiell stabilitet (komiteen). Videre følger det av instruks om risikostyring og internkontroll i Norges Bank at hovedstyret skal påse at *Norges Bank er forsvarlig og effektivt organisert og har hensiktsmessig risikostyring og internkontroll.*

Hovedstyret vedtar felles reguleringer for hele Norges Banks virksomhet, internrevisjonen og for hvert enkelt virksomhetsområde, men kan også delegere fastsettelse av felles regelverk til sentralbanksjefen. Sentralbanksjefen fastsetter retningslinjer for sentralbankvirksomheten. Daglig leder av NBIM fastsetter retningslinjer for kapitalforvaltningen.

Det har vært flere endringer i hovedstyrets styringsrammeverk i 2023:

Endringer i investeringsmandat for leder av NBIM

Representantskapets behandlet endringer i investeringsmandatet for leder av NBIM i juni.

Endringene innebærer en dreining av hovedstyrets arbeid med unotert eiendom og infrastruktur for fornybar energi, med mindre vekt på enkeltinvesteringer og mer vekt på å sette rammene for NBIMs arbeid og å følge opp investeringene i ettertid.

Hovedstyrets vurdering er at endringene er en naturlig videreutvikling sett i lys av bankens erfaring med unoterte investeringer, og at hovedstyrets behov for styring og oppfølging av investeringene i unotert eiendom og infrastruktur for fornybar energi fortsatt vil være godt ivaretatt.

Det følger av mandatet for SPU at hovedstyret skal godkjenne enkeltinvesteringer i unotert eiendom og infrastruktur for fornybar energi over beløpsgrenser fastsatt av hovedstyret. Disse beløpsgrensene er økt fra 500 millioner USD (om lag 5 mrd. kroner) til 2 500 millioner USD (om lag 25 mrd. kroner). Det følger av sentralbankloven at saker som etter virksomhetens forhold er av uvanlig art eller stor betydning skal behandles av hovedstyret. Denne vurderingen gjøres i NBIMs investeringsmøte.

Grensen for nettoinvesteringer (salg minus kjøp) i unotert eiendom i et kalenderår er nå hevet til 0,5 prosent, fra tidligere 0,2 prosent, av SPUs verdi. Det tilsvarer omtrent 82 mrd. kroner per år.

Grensen for belåning i den unoterte eiendomsporteføljen er nå 25 prosent for ekstern gjeldsfinansiering, redusert fra 35 prosent. Det er samtidig tatt inn en presisering om at gjeldende grense for ekstern finansiering av enkeltinvesteringer på 70 prosent skal gjelde på kjøpstidspunktet eller når det gjøres en refinansiering.

I tråd med mandatet la Norges Bank fram disse endringene for Finansdepartementet før fastsettelse. Departementet tok bankens brev til orientering.

Ved behandlingen var representantskapet blant annet opptatt av om det har vært en stor belastning for hovedstyret å behandle slike saker, siden beløpsgrensene nå endres. Det var også oppmerksomhet rundt vurderingen av investeringer av uvanlig art eller av stor betydning som uansett skal besluttes av hovedstyret. Bankens ledelse svarte på spørsmål knyttet til disse temaene.

Representantskapet tok hovedstyrets investeringsmandat for leder av NBIM til orientering.

Oppdaterte prinsipper/regler – habilitetsregelverk, etiske prinsipper for eksterne medlemmer av hovedstyret og komiteen, egenhandel sentralbanksjefene

I møtet i juni behandlet representantskapet saken *Oppdaterte prinsipper/regler – Habilitetsregelverk, etiske prinsipper for eksterne medlemmer av hovedstyret og komiteen, egenhandel sentralbanksjefene.*

Norges Banks etiske regelverk er oppdatert med presiseringer om habilitet, interessekonflikter og nærstående.

Representantskapet fikk en redegjørelse om bakgrunnen for presiseringen av enkelte bestemmelser i interne regler om habilitet og interessekonflikter. Endringene er en tydeliggjøring av plikten for ansatte og de eksterne medlemmene av hovedstyret og komiteen til å skaffe seg den faktiske kunnskapen om egne og nærståendes forhold som er nødvendig for å ta stilling til egen habilitet. Det gjelder særlig eventuelle eierinteresser eller andre økonomiske forhold hos en ektefelle eller andre man lever sammen med i et ekteskapslignende forhold.

Representantskapet har høsten 2023 også fått en egen presentasjon om habilitet og regelverket for ansattes egenhandel, både for sentralbankvirksomheten og NBIM.

Ved behandlingen av prinsippene fikk representantskapet svar fra bankens ledelse på spørsmål om bakgrunnen for endringene har vært smutthull i gjeldende regelverk, og hvordan man som ansatt kan melde fra om mulig interessekonflikt.

Representantskapet tok redegjørelsen og de oppdaterte prinsippene til orientering.

Justeringer i stillingsinstrukser for den daglige ledelsen i Norges Bank

Representantskapet behandlet justeringer i stillingsinstrukser for den daglige ledelsen i Norges Bank på sitt møte i juni 2023.

Justeringene er en følge av hovedstyrets beslutning om endring i organiseringen av HR og kommunikasjon i Norges Bank og inkluderte presiseringer som skal bidra til informasjonsutveksling, deling av kompetanse og fortsatt utnyttelse av synergier mellom virksomhetsområdene.

Representantskapet tok endringene i stillingsinstrukser for den daglige ledelsen i Norges Bank til orientering.

Oppdatering av rammeverk for operasjonell risiko

Representantskapet behandlet i møtet i september hovedstyrets oppdaterte *Prinsipper for risikostyring og internkontroll i sentralbankvirksomheten og Principles for Risk Management in Norges Bank Investment Management*, med tilhørende risikomatrixe og skalaer for vurdering av risiko.

Det er gjennomført en harmonisering av både risikomatrixen og skalaer for sannsynlighet og konsekvens mellom virksomhetsområdene. For sentralbankvirksomheten innebærer oppdateringen ingen endring i hovedstyrets risikotoleranse. For NBIM er det en endring i den totale toleranserammen for operasjonell risiko og en justering av rapportering av visse typer operasjonelle hendelser.

Ved behandlingen i representantskapet svarte bankens ledelse på spørsmål om bakgrunnen for endringen i rammen for operasjonell risiko og endringen i hendelsesrapporteringen i NBIMs rammeverk.

Representantskapet tok oppdateringen av sentralbankvirksomhetens og NBIMs rammeverk for operasjonell risiko til orientering.

Oppdaterte prinsipper for beredskap og håndtering av kriser i Norges Bank

Representantskapet behandlet *Prinsipper for beredskap og håndtering av kriser i Norges Bank*, i sitt møte i november 2023.

Det følger av prinsippene at dersom en krise rammer både sentralbanksjefens og daglig leder av NBIMs ansvarsområder, skal kriselederne sørge for koordinering og utveksling av relevant informasjon. Sentralbanksjefen kan som styreleder, når det er nødvendig, beslutte hvordan krisen skal ledes. Det skiller mellom felles kriser, koordinerte kriser og virksomhetsspesifikke kriser. Ved koordinerte kriser er sentralbanksjefen og daglig leder av NBIM kriseledere for eget virksomhetsområde og etablerer egne krisestaber ved behov.

Ved behandlingen av prinsippene var representantskapet særlig opptatt av begrunnelsen for å ha to krisestaber og eventuelle utfordringer det kan medføre. Norges Banks ledelse redegjorde for valgene som er tatt for hvordan ulike kriser skal håndteres.

Representantskapet tok prinsipper for beredskap og håndtering av kriser i Norges Bank til orientering.

Justering av hovedstyrets prinsipper for variabel godtgjørelse i sentralbankvirksomheten

Representantskapet behandlet i sitt møte i desember hovedstyrets *Prinsipper for variabel godtgjørelse i sentralbankvirksomheten*.

Mandatet for SPU krever at hovedstyret fastsetter retningslinjer og rammer for en godtgjørelsesordning i NBIM og at verdipapirfondforskriften *gjelder med nødvendige tilpasninger*. Hovedstyret har valgt, av hensyn til harmonisering, å legge den samme forskriften til grunn for utformingen av relevante deler av godtgjørelsesordningen i SBV.

Det følger av verdipapirfondforskriften i §2-35 (6) at variabel godtgjørelse *bare skal opptjenes eller utbetales dersom dette er forsvarlig ut fra forvaltningsselskapets økonomiske stilling og den aktuelle forretningsenhetens, fondets og den aktuelle persons resultater. Den samlede variable godtgjørelsen skal som hovedregel reduseres betydelig eller bortfalle dersom forvaltningsselskapets eller fondets økonomiske resultat er svakt eller negativt*.

Basert på dette er prinsippene endret for å tydeliggjøre rammene for opptjening og utbetaling av variabel godtgjørelse i sentralbankvirksomheten og for å sikre nødvendige tilpasninger til forskriftsbestemmelsen. I retningslinjene presiseres det nå at variabel godtgjørelse normalt skal reduseres eller bortfalle i år hvor relativ avkastning for valutareservenenes renteportefølje er svært negativ. Tilsvarende endring i prinsippene for godtgjørelse i NBIM ble vedtatt av hovedstyret høsten 2022. Dette ble omtalt i fjorårets rapport til Stortinget. Det er også tydeliggjort at endelig beslutning om opptjening og utbetaling av variabel godtgjørelse skal tas av hovedstyret.

På spørsmål fra representantskapet om når prinsippene om reduksjon og bortfall kan få virkning, svarte sentralbanksjefen at de skal fange opp helt ekstraordinære situasjoner og fungere som en sikkerhetsventil.

Representantskapet tok justerte prinsipper for variabel godtgjørelse i sentralbankvirksomheten til orientering.

Representantskapets gjennomgang av hovedstyrets protokoller og protokoller fra komiteen for pengepolitikk og finansiell stabilitet

Alle **protokoller fra hovedstyret** er lagt fram for representantskapet i samsvar med sentralbankloven. Representantskapet har i 2023 merknader til to av protokollene.

I representantskapsmøtet i september behandlet representantskapet hovedstyrets protokoll fra 14. juni og hadde en merknad til sak *105/2023 SPU- prosess for uavhengig beregning av referanseindeksen, se omtale under avsnitt om tilsyn med forvaltningen av Statens pensjonsfond utland*.

Representantskapet stilte i møtet i november spørsmål til hovedstyrets sak *141/2023 SPU – Råd om unoterte aksjer (brevutkast)*, behandlet i hovedstyrets møte 6. september. I saken refereres det til *NBIMs utkast til brev*. Representantskapet spurte om hovedstyret vurderer at arbeidet med svarbrevet til Finansdepartementet er organisert slik at uavhengigheten i rådgivning til Finansdepartementet er ivare tatt. I representantskapets vedtak til saken står det blant annet at *det kan fremstå som om det er NBIMs brev som skal sendes Finansdepartementet etter behandling i hovedstyret. Representantskapet ber derfor hovedstyret redegjøre skriftlig for hvordan uavhengigheten i rådgivningen til Finansdepartementet er ivaretatt*.

I representantskapets møte i desember 2023 ble det redegjort muntlig av sentralbanksjefen om hvordan uavhengigheten ivaretas. Den skriftlige redegjørelsen ble behandlet i representantskapets møte i februar 2024. Hovedstyret svarte i brevet blant annet at arbeidet med rådgivning i NBIM er lagt til en egen

avdeling som ikke er organisert som en del av et investeringsområde. Det er også slik at ingen av de ansatte i denne avdelingen har resultatbasert godtgjørelse. Hovedstyret svarte videre at de har hatt en grundig prosess knyttet til forespørselen fra Finansdepartementet og at saken er blitt behandlet i flere styremøter.

Alle **protokollene for komiteen for pengepolitikk og finansiell stabilitet** er lagt fram for representantskapet, etter sentralbankloven, og de er tatt til orientering. Representantskapet har vært interessert i om det er utfordringer med at det er tre interne og to eksterne medlemmer. Sentralbanksjefen svarte at det siden komiteens oppstart i 2020 er blitt arbeidet for å sikre at alle medlemmene mottar den samme informasjonen til samme tid, og for å legge til rette for åpne diskusjoner medlemmene imellom.

Internkontrollstruktur

Norges Bank har etablert en internkontrollstruktur etter en modell som er anerkjent praksis i finansinstitusjoner. Modellen viser samhandlingen mellom virksomhetsstyring og internkontroll. Formålet er å identifisere nøkkelfunksjoner og ledelse for å sikre effektivt samarbeid, og tydeliggjøre og plassere ansvar. Representantskapets tilsyn og ekstern revisors arbeid er uavhengig av den interne kontrollstrukturen i Norges Bank, og denne kontrollmodellen legges til grunn i arbeidet.

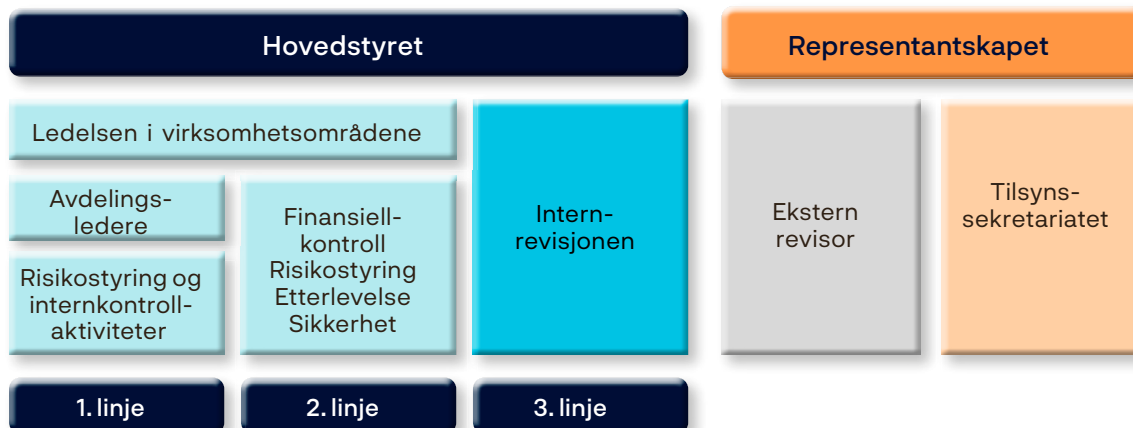
Hovedstyrets egevaluering etter mandatet for SPU

Etter [mandatet for SPU](#) skal hovedstyret årlig evaluere sitt arbeid og sin kompetanse knyttet til forvaltningsoppdraget. Hovedstyrets egevaluering oversendes Finansdepartementet. Hovedstyret oppsummerer at styret som kollegium fungerer bra, at de samarbeider godt og at kompetansen til eksterne og interne medlemmer supplerer hverandre. Dialogen både i styret og med ledelsen i kapitalforvaltningen oppfatter styret som god. Det opplyses at hovedstyrets arbeid har dreid i mer strategisk retning, at det er mer vekt på å sette rammene for NBIMs arbeid og å følge opp investeringene i ettetid, enn å vektlegge enkeltinvesteringer i eiendom og infrastruktur.

Hovedstyrets samlede vurdering er at styrets sammensetning og kompetanse gir et godt grunnlag for å ivareta oppdraget med forvaltningen av SPU.

Representantskapet har mottatt kopi av brevet til Finansdepartementet og tatt hovedstyrets evaluering av sitt arbeid og sin kompetanse knyttet til forvaltningsoppdraget SPU til orientering.

Figur 3 Norges Banks kontrollmodell

Vurdering av risikosituasjonen og internkontrollen i Norges Bank 2023

Hovedstyret har for 2023 behandlet åtte periodiske rapporter om operasjonell risikostyring, internkontroll og etterlevelse fra virksomhetsområdene. Rapportene er oversendt til representantskapet som har tatt dem til etterretning. For representantskapet er denne rapporteringen viktig for arbeidet med tilsynet av banken.

I *Instruks om risikostyring og internkontroll i Norges Bank* er det satt krav til årlig rapportering. Hovedstyret skal blant annet gjennomføre en helhetlig systematisk vurdering av risikosituasjonen i Norges Bank, og av om risikostyringen og internkontrollen har vært gjennomført på en tilfredsstillende måte. Vurderingene skal oversendes representantskapet. Vurderingen som gjelder kapitalforvaltningen, skal i tillegg oversendes Finansdepartementet.

Hovedstyrets vurdering av risikosituasjonen og internkontrollen i Norges Bank 2023 er behandlet av representantskapet. Til saken var også følgende vedlagt:

- Årlig vurdering av internkontrollen i kapitalforvaltningen 2023
- Rapport om risikostyring og internkontroll i sentralbankvirksomheten 2023
- Internrevisjonens årlige rapport til hovedstyret 2023

Hovedstyret rapporterer at det i fjerde kvartal 2023 ble gjennomført en evaluering av styrets arbeid og kompetanse. Her ble det blant annet lagt vekt på systemer og prinsipper for risikostyring, samt opplegg for gjennomføring av rapportering på risikostyring og internkontroll.

Hovedstyret rapporterer at det er gjennomført en årlig egenvurdering av nøkkelkontrollene i virksomhetsområdene, og resultatene vurderes som tilfredsstillende. Begge virksomhetsområdene utarbeider trusselvurderinger for å kartlegge og å få oversikt over det trusselbildet som Norges Bank står overfor. Trusselaktørene tar i bruk nye metoder og mer av kriminaliteten foregår digitalt. Terrortrusselen mot Norges Bank er samlet sett vurdert som lav, men trusselen fra aktivister er vurdert noe forhøyet ved økt oppmerksomhet knyttet til enkelte av fondets investeringer.

I sentralbankvirksomheten ble det rapportert 124 uønskede hendelser i 2023, mot 144 i 2022. Det har vært en nedgang i antall hendelser de siste årene. I 2023 har det vært seks vesentlige hendelser, som det er rapportert om i de faste rapporteringene. En av disse hendelsene var utilsiktet publisering av markedsfølsom informasjon i forbindelse med en tale.

For kapitalforvaltningen er det registrert 173 uønskede hendelser i 2023, mot 295 i 2022. Samlet ga de uønskede hendelsene en estimert finansiell effekt på 1,2 milliarder kroner mot 126,5 millioner kroner i 2022, hvor omtalte feil i beregningen av referanseindeksen for obligasjoner utgjorde om lag 1 milliard kroner. Det ble registrert ni brudd på mandatet for SPU, der ett brudd var knyttet til feil i beregningen av valutaforordelingen i Finansdepartementets referanseindeks for obligasjonsporteføljen. Dette er vurdert som et vesentlig brudd og ble rapportert til Finansdepartementet første kvartal 2023, se omtale av representantskapets behandling av saken i [kapittel 1.4 Tilsyn med forvaltningen av Statens pensjonsfond utland](#).

Hovedstyrets oppsummerende vurdering er at:

- *Risikostyringen og internkontrollen i Norges Bank er gjennomført på en tilfredsstillende måte.*
- *Den beregnede operasjonelle risikoeksponeringen i kapitalforvaltningen har gjennom året vært innenfor hovedstyrets definerte risikotoleranse.*
- *Den operasjonelle risikoeksponeringen i sentralbankvirksomheten har gjennom året vært akseptabel.*
- *Styrets sammensetning og kompetanse gir grunnlag for å ivareta kravene i instruksjonen på en god måte.*

Representantskapet legger vesentlig vekt på hovedstyrets oppfølging og vurderinger av risikostyring og internkontroll. Det ble gjort følgende vedtak til behandlingen av rapporten:

Representantskapet tar hovedstyrets vurdering av risikosituasjonen og internkontrollen i Norges Bank for 2023 til etterretning.

Internrevisjonens rapportering

Internrevisjonen gjennomfører revisjoner i henhold til revisjonsplan fastsatt av hovedstyret. Rapporter fra revisjonsprosjektene behandles i revisjonsutvalget og hovedstyret og tiltak, som følge av anbefalinger i rapportene, følges opp som del av den faste rapporteringen fra virksomhetsområdene. Internrevisjonen har for 2023 rapportert 14 revisjonsprosjekter. I tillegg har internrevisjonen gjennomført fem periodiske kontrollhandlinger, blant annet en uavhengig bekreftelse av Finansdepartementets referanseindeks, første gang i desember 2023. Denne kontrollhandlingen er innført i etterkant av feilen knyttet til hendelsen med bruk av uriktige landvekter ved beregning av Finansdepartementets referanseindeks for obligasjonsporteføljen.

Representantskapet har fått en orientering om de periodiske kontrollhandlingene, se omtale under kapittel 1.4 om [tilsynet med Statens pensjonsfond utland](#).

Representantskapet behandler ikke internrevisjonens rapporter, men i sammenheng med tilsyn har sekretariatet møter med internrevisjonen og gjennomgår relevante rapporter.

Rapportering om varslingssaker

Norges Banks varslingsordning skal tilfredsstillende kravene etter [arbeidsmiljøloven § 2A-6](#) og legge til rette for varsling om kritikkverdige forhold. Representantskapet har gjennom rapportering fra banken fått opplyst at den interne varslingsordningen er i tråd med arbeidsmiljølovens regler om varsling og at informasjon om ordningen er gjort tilgjengelig på bankens intranett. Nyansatte får informasjon om ordningen og det gis en årlig påminnelse til de ansatte gjennom arbeidsmiljøundersøkelsen.

I løpet av 2023 er det blitt meldt inn tre varslingssaker. Det rapporteres at sakene er undersøkt og ferdigbehandlet av varslingsmottaket og overlevert linjen for videre oppfølging. Det framgår videre av rapporteringen at det ikke ble avdekket vesentlige kritikkverdige forhold i undersøkelsene.

I 2023 var det en rettsak knyttet til en tidligere varslingssak. Representantskapet har blitt orientert om saken, også om rettskraftig dom.

Organisatoriske endringer

Det er i 2023 gjort flere organisatoriske endringer i Norges Bank.

I forarbeidene til ny sentralbanklov, [Prop. 97 L \(2018–2019\)](#), skriver Finansdepartementet at det er hovedstyrets arbeidsoppgave å fastsette organiseringen av virksomheten i Norges Bank, herunder avgjøre hvilke funksjoner som skal være felles organisert for både sentralbankvirksomheten og forvaltningen av SPU. I avsnittet som omtaler bankens daglige ledelse skriver departementet at hovedstyret i Norges Bank har ansvar for å sørge for en samlet organisering av bankens virksomhet. Organiseringen skal også ivareta behovet for effektive og kostnadsbesparende løsninger felles for områdene hvor det er fornuftig og rasjonelt. Hovedstyret må legge vekt på hva som er en saklig fornuftig og rasjonell organisering av ulike funksjoner.

Før strategien «Én bank» som gjaldt i perioden etter ny sentralbanklov hadde sentralbankvirksomheten og NBIM hver sin kommunikasjonsenhet og HR-enhet. Som en del av Én bank-strategien ble disse slått sammen til en kommunikasjonsenhet og en HR-enhet, organisatorisk plassert i avdelingen Norges Bank Administrasjon (NBA). Fra og med april 2023 ble disse områdene splittet slik at sentralbankvirksomheten og NBIM igjen har egne enheter for kommunikasjon og HR. Dette er en videreføring av en prosess som startet opp i 2022, der arbeidet med fysisk sikkerhet og beredskap, som etter først å ha blitt samlet, igjen ble delt. Endringene er begrunnet i ny strategi for organisasjonen og at dette er funksjoner som bør ligge virksomhetsnært. Representantskapet har fått opplyst at delingen ikke påvirker samlet budsjett.

En ytterligere endring er at NBA knyttes tettere til sentralbankvirksomheten. Denne avdelingen ble vedtatt opprettet i 2019 som følge av ny sentralbanklov. Etableringen av NBA skulle understøtte at Norges Bank er én virksomhet og støttefunksjoner som HR, kommunikasjon, økonomistyring og regnskap, anskaffelser, eiendomsdrift, juridisk kompetanse, arkiv og sikkerhet ble samlet. Administrativt ble NBA underlagt sentralbanksjefen og skulle yte tjenester til hele Norges Bank. Med overføringen av oppgaver innenfor HR og kommunikasjon til NBIM, leverer NBA i mindre grad enn tidligere til NBIM. NBA er nå en avdeling i sentralbankvirksomheten på linje

med IT, finansiell stabilitet og pengepolitikk. NBA har i hovedsak administrative oppgaver for sentralbankvirksomheten, men har også noen virksomhetsovergrepene funksjoner, som for eksempel offentlige anskaffelser, samordning av budsjett og regnskap, kjøring av lønn og reiseregninger. Representantskapet får opplyst at ny organisering bidrar til klarere ansvarslinjer og en enklere organisering.

Representantskapet har stilt spørsmål til bankens ledelse om det samarbeides godt nok mellom de to virksomhetsområdene. Banken bekrefter at det er et godt samarbeid og at det er etablert forum der spørsmål av felles interesse diskuteres.

1.3 Tilsyn med sentralbankvirksomheten

Forvaltning av valutareservene

[Valutareservene](#) er bankens beredskap i internasjonal valuta. Valutareservene skal bare brukes til transaksjoner i valutamarkedet som ledd i gjennomføringen av pengepolitikken eller ut fra hensynet til finansiell stabilitet og for å møte Norges Banks internasjonale forpliktelser.

Reservene består av en renteportefølje og en aksjeportefølje. Petrobufferporteføljen, som benyttes ved overføringer til/fra SPU, er også en del av valutareservene. Petrobufferporteføljen sørger for en hensiktsmessig håndtering av statens behov for veksling mellom utenlandsk valuta og norske kroner. Renteporteføljen og petrobufferporteføljen forvaltes av SBV, mens NBIM forvalter aksjeporteføljen.

Gjennom ordinær kvartalsrapportering har representantskapet blitt orientert om utviklingen i valutareservene. Valutareservenes størrelse og likviditet har gjennom hele året blitt ansett av sentralbanken som tilstrekkelig til å møte Norges Banks forpliktelser. Representantskapet får i behandlingen av rapportene innsyn i operasjonell risiko i forvaltningen av valutareservene, og har blitt orientert om håndteringen av hendelser og feil. Representantskapet er ikke kjent med feil eller mangler som ikke er rettet.

Kvartalsvis [rapportering om forvaltningen av valutareservene](#) publiseres på Norges Banks nettsider.

Representantskapet har tatt rapportene om finansiell risiko og forvaltningen av valutareservene til etterretning.

Norges Banks oppgjørssystem (NBO)

Representantskapet mottar [årsrapport for Norges Banks oppgjørssystem \(NBO\)](#). NBO har en sentral rolle i det norske betalingssystemet der formålet er at betalinger mellom banker og foretak som har konto i Norges Bank skal gjennomføres sikkert og effektivt.

Rapport for 2022 ble behandlet av representantskapet i juni 2023. Rapporten omhandler aktuelle saker og utviklingstiltak, samt den operasjonelle aktiviteten gjennom året med nøkkeltall, driftsstabilitet, risikovurdering og beredskapsøvelser. Representantskapet fikk ved behandlingen av rapporten svar på spørsmål om oppfølging av leverandører og status for ny løsning for betalinger i realtid og samarbeidet med ESB.

Representantskapet har tatt årsrapporten for Norges Banks oppgjørssystem til orientering.

Sedler og mynter, Norges Banks forsyningsansvar, utstederrolle og lagerstyring

Representantskapet mottar [årsrapport om sedler og mynter](#), som tas til orientering.

Årsrapporten om sedler og mynter for 2022 beskriver hovedstrukturen i kontantforsyningen og gir en oversikt over utviklingstrekk for kontanter. Rapporten omfatter også informasjon om omfanget av transaksjoner mot bankene, tjenester mot publikum, destruksjon av sedler og mynt og drift av sentralbankdepoter.

Ved behandlingen av saken opplyste sentralbank-sjefen om utvalget som er oppnevnt for å se på kontantenes rolle i samfunnet. På representantskapets spørsmål om det er geografiske forskjeller i bruk av kontanter svarte banken at det er relativt små forskjeller i geografi, men større forskjeller i demografi som for eksempel alder.

Sekretariatet mottar rapporter fra bankens kontrollbesøk i sentralbankdepotene. Det er ikke rapportert om vesentlige avvik i rutiner.

Basert på sin erfaring fra 2022 har ekstern revisor endret sin risikovurdering knyttet til «sedler og mynt», og området er ikke definert som sentralt for revisjonen av 2023. I de kontrollene som er gjennomført er det ikke identifisert vesentlige svakheter i rutiner og internkontroll.

Oppgaver for staten, Statens konti i Norges Bank og statsgjeldsforvaltningen

Uavhengig revisors attestasjonsuttalelse vedrørende statens konti i Norges Bank

Norges Bank har oppgaver med kontohold i tilknytning til statlige betalinger, statens likviditetsforvaltning og statens gjeld. Oppgavene følger av sentralbankloven og er nærmere regulert i avtale med og mandat fra Finansdepartementet.

Gjennom statens konsernkontoordning samles alle statlige midler daglig på konto i Norges Bank. Ved utløpet av 2023 utgjorde innskudd fra statskassen 282 milliarder kroner. Dette utgjør den største gjelds-posten i balansen, sett bort fra innskuddskonto SPU. Innskuddet vil imidlertid variere mye gjennom året som følge av store inn- og utbetalinger over statens driftskontoer.

Norges Bank er ansvarlig for gjennomføring og oppfølging av kravene i avtalen. Arbeidet utføres innenfor regelverk for økonomistyring i staten, samt retningslinjer for oppgjørskonti i konsernkontosystemet.

Ekstern revisor (Ernst & Young AS (EY)) skal avgi en uavhengig uttalelse til representantskapet om Norges Banks overholdelse av dokumentasjonskravene i avtalen. Arbeidet er utført i samsvar med internasjonal attestasjonsstandard ISAE 3000 – *Attestasjonsoppdrag som ikke er revisjon eller forenklet revisorkontroll av historisk finansiell informasjon*.

EYs attestasjonsuttalelse for 2023 har positiv konklusjon. Det innebærer at det ikke er funnet avvik som medfører risiko eller behov for oppfølgingstiltak.

Representantskapet har tatt attestasjonsuttalelsen om statens konti i Norges Bank for 2023 til etterretning. Attestasjonsuttalelsen er oversendt til Finansdepartementet.

Statsgjeldsforvaltningen i 2023

Norges Bank skal etter sentralbankloven yte staten tjenester ved opptak av statslån og forvaltning av statsgjeld.

1. Uavhengig revisors attestasjonsuttalelse vedrørende Norges Banks forvaltning av statsgjelden

Finansdepartementet har gitt Norges Bank [mandat for Norges Banks forvaltning av statsgjelden](#). Norges Bank har det operative ansvaret for forvaltningen og kostnadene dekkes av banken.

Norges Bank utsteder statsgjeld og inngår finansielle kontrakter i Finansdepartementets navn. Transaksjoner knyttet til statsgjeldsforvaltningen blir regnskapsført i statsregnskapet og ikke på Norges Banks balanse. Reglement for økonomistyring i staten skal følges ved forvaltning av låneporteføljen.

Banken skal utarbeide offentlige [kvartals- og års-rapporter](#) om forvaltningen av statsgjelden. Det skal være størst mulig åpenhet om forvaltningen innenfor rammene for en forsvarlig gjennomføring av oppdraget.

Etter anmodning fra Finansdepartementet avgir Norges Banks eksterne revisor (EY) en uavhengig attestasjonsuttalelse som dekker mandatsbestemmelsene på området betalinger og regnskapsføring i denne forvaltningen.

EYs uttalelse for 2023 har positiv konklusjon. Det innebærer at det ikke er funnet avvik som medfører risiko eller behov for oppfølgingstiltak.

Riksrevisjonen har i tillegg mottatt en rapport for 2023 fra EY om avtalte kontrollhandlinger knyttet til poster i statsregnskapet for statsgjeldsforvaltningen.

2. Strategi og låneprogram for 2024

Banken skal utarbeide en lånestrategi som beskriver hvordan banken vil oppnå målsettingen om å dekke statens lånebehov til lavest mulige kostnader innenfor rammene som følger av mandatet. Innen budsjettårets start skal banken også legge fram et låneprogram for departementet. Programmet skal beskrive planlagt opplåning og inneholde en kalender for utstedelser.

Representantskapet har mottatt hovedstyrets strategi og låneprogram for 2024. [Strategien](#) er oversendt Finansdepartementet og ble publisert medio desember 2023.

Representantskapet har tatt den årlige attestasjonsuttalelsen om statsgjeldsforvaltningen for 2023 til etterretning. Attestasjonsuttalelsen er oversendt Finansdepartementet.

1.4 Tilsyn med forvaltningen av Statens pensjonsfond utland (SPU)

Feil i beregningen av referanseindeksen for obligasjoner – vesentlig brudd på mandatet

Mandatet for SPU angir en referanseindeks av aksjer og obligasjoner som SPUs avkastning måles mot. For obligasjonsindeksen brukes data fra indeksleverandøren Bloomberg. NBIM beregner referanseindeksen basert på vekter for de ulike verdipapirene. Mandatet sier at landvektene (BNP-vekter) som skal benyttes skal være fra en måned før Bloomberg oppdaterer sin indeks 1. desember. Riktig dato for landvektene i Finansdepartementets indeks er 1. november. I beregningen av statsdelen av obligasjonsindeksen har NBIM fra og med desember 2021 gjort en feil ved at landvekter per 1. desember er benyttet, og ikke per 1. november. Feilen ble oppdaget 9. februar 2023. Hovedstyret ble informert, og brev om feilen og håndteringen av denne ble sendt til Finansdepartementet 28. februar 2023. Feilen trakk ned avkastningen av referanseindeksen for obligasjonsporteføljen med 0,024 prosentpoeng i perioden, eller 0,007 prosentpoeng for SPU som helhet. Verdien av tapet dette medførte er estimert til 984 millioner kroner.

Representantskapet ble for første gang orientert om feilen i forbindelse med behandlingen av Norges Banks årsrapport og regnskap for 2022 i møtet i februar 2023. Deretter mottok representantskapet en grundig redegjørelse fra hovedstyret om saken, som ble behandlet i møtet i mars 2023, og følgende vedtak ble fattet:

Representantskapet tar hovedstyrets redegjørelse om feil i referanseindeksen for obligasjonsporteføljen i Statens pensjonsfond utland til etterretning. Representantskapet mener at feilen som bankens administrasjon ble gjort oppmerksom på 9. februar, burde vært bedre opplyst i representantskapets møte 22.–23. februar 2023 hvor Norges Banks årsregnskap, etterlevelsrapporter og årlig risikovurdering ble behandlet. Tilsynsrollen innebærer at representantskapet må gjøre egne vurderinger av risiko og vesentlighet i Norges Bank. Ekstern revisors muntlige orientering om deres vurdering av feilens vesentlighet knyttet til årsregnskapet for 2022 ble i møtet 22.–23. februar tatt til etterretning. Representantskapet mener at vurderingen burde vært lagt fram skriftlig før møtet. Representantskapet ber sentralbankledelsen og ekstern revisor merke seg dette.

I møtet i september behandlet representantskapet hovedstyrets protokoll fra 14. juni hvor det fremgår at internrevisjonen får i oppgave å foreta en uavhengig kontrollberegning av SPUs referanseindeks. Representantskapet stilte spørsmål om hvordan denne nye kontrollmekanismen vil være egnet til å forhindre lignende feil/tap i fremtiden. Videre var representantskapet opptatt av internrevisjonens uavhengige funksjon og hvilke vurderinger hovedstyret har gjort knyttet til at tredjelinjen får et slikt fast oppdrag. Det ble også stilt spørsmål om hva kontrollberegningen skal bestå i og hvorvidt den opprinnelige feilen er å anse som en matematisk feil eller ganske enkelt en feil i lesningen av mandatets (forskriftens) ordlyd. Representantskapet ba om en skriftlig fremstilling av hovedstyrets valg når det gjelder uavhengig beregning av referanseindeksen.

I representantskapets møte i desember ble svaret fra hovedstyret behandlet. Sentralbankledelsen og leder for internrevisjonen redegjorde for hvilke andre alternative tiltak hovedstyret hadde vurdert, internrevisjonens vurdering av kontrolloppsettet og anslått ressursbruk til kontrollberegningen. Det ble gitt uttrykk for at internrevisjonen vurderes mest egnet til denne oppgaven av hensyn til vesentlighet og risiko. Representantskapet tok svaret fra hovedstyret til etterretning.

Investeringer i unoterte aksjer

I brev fra Finansdepartementet, med kopi til representantskapet, ble Norges Bank bedt om å gi råd om SPU skal kunne investeres i unoterte aksjer generelt. I svaret skulle banken vurdere fordeler og ulemper ved slike investeringer samt hva som vil være en hensiktsmessig innretning for slike investeringer dersom de tillates.

Norges Bank svarte Finansdepartementet i to brev i november 2023. Anbefalingen fra banken er at det åpnes for investeringer i unoterte aksjer, og at det settes en samlet øvre grense for unoterte investeringer i intervallet 10 til 12 prosent av fondets verdi, hvorav unoterte aksjer utover unotert eiendom og unoterte aksjer i fornybar infrastruktur vil utgjøre tre til fem prosent. Någjeldende grenser er syv prosent for unotert eiendom og to prosent for fornybar infrastruktur. I brevene redegjør banken for hvilke finansielle muligheter som finnes, men også hvilke utfordringer som kan oppstå blant annet knyttet til åpenhet omkring forvaltningen og risiko for Norges Banks omdømme. Representantskapet fikk en redegjørelse av innholdet i brevene i sitt møte i desember 2023.

I møtet stilte representantskapet spørsmål om innsideproblematikk med tanke på åpenhet og deling av informasjon. Leder i NBIM svarte at det ikke vil være ny innsideproblematikk knyttet til utvidelse av mandatet til å omfatte investeringer i unoterte aksjer. Representantskapet stilte også spørsmål om organisering av eierskap og om det benyttes såkalte skatteparadiser for å registrere selskaper, partnerskap og fond. Leder i NBIM svarte her at det ikke vil bli benyttet såkalte skatteparadiser ved disse investeringene.

Representantskapet tok hovedstyrets svarbrev til Finansdepartementet om råd om unoterte aksjer til orientering.

Nedlegging av utekontor

I september ble representantskapet informert om nedleggelse av kontoret i Shanghai. Avviklingen av Shanghai-kontoret er begrunnet i at Singapore-kontoret over tid har blitt bygget opp til å kunne ivareta alle funksjoner i Asia-regionen, inkludert Kina. NBIM opplyste om at avgjørelsen om å avvikle

kontoret i Shanghai er en justering av forretningsmodellen.

Representantskapet stilte ved orienteringen spørsmål om det ble gjort noen politiske betraktninger knyttet til denne endringen. Det ble opplyst at det var en hovedstyrebeslutning. Representantskapet har blitt orientert om prosessen gjennom ordinær rapportering. Det ble i rapporteringen for fjerde kvartal informert om at det i dag ikke er noen ansatte ved Shanghai-kontoret og at kontoret vil være avviklet i løpet av første kvartal 2024.

Ansvarlig forvaltning

Israel

I november fikk representantskapet en orientering om NBIMs investeringer i Israel. Det ble også gitt en generell orientering om NBIMs vurderinger av landrisiko. Ved orienteringen fikk representantskapet svar på spørsmål om det er eksempler på feilvurderinger som er blitt gjort og om NBIM har de nødvendige verktøy til å agere i et stadig mer komplisert geopolitisk landskap.

I desember fikk representantskapet en ny orientering om SPUs investeringer i Israel. Representantskapet var opptatt av ansvarfordelingen mellom Etikkrådet, Finansdepartementet og Norges Bank, og av eierskapsutøvelsen til NBIM.

I februar 2024 i forbindelse med presentasjon av rapporten *Ansvarlig forvaltning i Statens pensjonsfond utland 2023* stilte representantskapet spørsmål om SPUs investeringer i Israel i lys av den pågående konflikten på Gaza, og om ikke fondets eierskap i selskaper som produserer våpen som blir brukt i konflikten, bryter med de etiske retningslinjene. Hovedstyret viste til at det å avskjære NBIM fra å investere i et marked vil være en politisk beslutning. Etikkrådet kan komme med tilrådning om utelukkelse av selskaper ut ifra retningslinjene for observasjon og utelukkelse. Etikkrådet vurderer selskaper i fondet opp mot kriteriene i disse retningslinjene og gir råd til hovedstyret.

I presentasjonen ble det informert om at NBIM i 2023 har solgt seg ut av 86 selskaper. På spørsmål om NBIM solgte seg ut av disse etter anbefaling fra Etikkrådet, svarte NBIM at dette var risikobaserte nedsalg basert på NBIMs egne gjennomganger av

ESG-risiko i porteføljen. I utvalgte tilfeller kan selskaper som er identifisert med høy eksponering for ESG-risiko, vurderes for slike risikobaserte nedslag. NBIM vurderer blant annet om det er hensiktsmessig gitt fondets risikoramme og størrelsen på investeringen. Representantskapet merket seg at SPU ikke eier israelske statsobligasjoner, noe NBIM svarte bekreftende på og opplyste om at fremvoksende markeder som Israel er en del av, ikke er med i obligasjonsindeksen. Israelske statsobligasjoner er likevel en del av investeringsuniverset, så fondet har mulighet til å eie slike statsobligasjoner innenfor en ramme på fem prosent. Det var NBIMs egen vurdering å selge seg ut av disse verdipapirene i fjerde kvartal 2023.

Russland

Kort tid etter Russlands invasjon av Ukraina 24. februar 2022 sendte Finansdepartementet brev om at russiske investeringer skulle frysas og at det russiske aksjemarkedet skulle tas ut av investeringsuniverset. Representantskapet har vært opptatt av situasjonen og har stilt spørsmål om hvor lang tid det tar å gjøre et nedslag av aksjene i landet. Representantskapet har blitt orientert om at nedslag er komplisert på grunn av sanksjoner mot potensielle kjøpere. I representantskapets møte i februar 2024 ble det stilt spørsmål om NBIM fortsatt har eksterne forvaltere i Russland og det ble svart bekreftende at det er etablert en administrativ ordning med to forvaltere.

Tesla

Representantskapet har vært opptatt av SPUs investeringer i selskapet og etterspurt hvilke eierskapsvurderinger NBIM gjør. I sitt møte i februar 2024 tok representantskapet opp fondets eierskap i Tesla med tanke på diskusjonen om fagforeninger og Tesla. Representantskapet stilte spørsmål om ikke det å nekte ansatte å fagorganisere seg er brudd på menneskerettigheter og dermed at Tesla bør vurderes av Etikkrådet for observasjon og utelukkelse. NBIM opplyste om at de er i kontakt med Tesla og at de kan komme tilbake med mer informasjon om denne dialogen senere. Målet er å gå i dialog heller enn å selge seg ut, og man må være tålmodig da det tar tid å utøve påvirkning gjennom aktivt eierskap. På spørsmål om NBIM har vurdert å selge seg ut av Tesla viste NBIM til at det ville påvirke forventet relativ volatilitet i for stor grad og at slike nedslag er mer egnet for små selskaper.

Oppfølging av arbeidsavtale mellom hovedstyret og daglig leder av NBIM

Representantskapet behandlet i juni 2023 en sak om endring i Gablers Investments AS (Gabler) forvaltningsmandat for Nicolai Tangens midler. Endringer ble gjort i rammene for plasseringen av midler (plasseringsrammene) og i forvaltningsavtalen med Gabler. Det ble også gjort en justering av ratingkravene til statspapirene det kan investeres i. De justerte plasseringsrammene og investeringsmandatet er lagt ut på [Norges Banks nettsider](#).

Representantskapet tok endringene i Gablers forvaltningsmandat for Nicolai Tangens midler til orientering.

Representantskapet behandlet i februar 2024 den årlige oppfølgingen av arbeidsavtalen mellom hovedstyret og daglig leder av NBIM, i tråd med [finanskomiteens merknader](#). Ifølge rapporteringen har Norges Bank fulgt opp de etablerte tredjeparts-erklæringerne, og bekreftelser på at avtalen er overholdt er hentet inn.

Det framgår av rapporteringen at det ikke har vært brudd på arbeidsavtalen eller kontrolltiltakene i 2023.

Representantskapet tok hovedstyrets oppfølging av arbeidsavtalen for daglig leder NBIM til etterretning.

Brev mellom Finansdepartementet og Norges Bank

Det er praksis at representantskapet får kopi av [korrespondanse](#) mellom Finansdepartementet og Norges Bank som gjelder mandatet for SPU. Av brev mottatt i kopi i 2023 fra Finansdepartementet nevnes spesielt disse:

- Brev om referanseindeksen for obligasjoner i Statens pensjonsfond utland, datert 27. februar 2023.
  - › Med bakgrunn i Finansdepartementets beslutning fra 2021 om at nye markeder inntil videre ikke skulle inkluderes i referanseindeksen for aksjer gjør nå departementet tilsvarende for statsdelen av obligasjonsindeksen gjeldende

fra 31. januar 2023 ved at nye statspapirer tilordnes med en vekt på null.

- **Brev om investeringer i unoterte aksjer, datert 27. mars 2023**
  - › Finansdepartementet ber Norges Bank vurdere fordeler og ulemper ved slike investeringer samt hva som vil være en hensiktsmessig innretning for slike investeringer dersom de tillates.

- **Brev – Meldingen Statens pensjonsfond 2023, datert 13. juni 2023**
  - › I brevet summerer Finansdepartementet opp finanskomiteens behandling av meldingen Statens pensjonsfond 2023, Meld. St. 17 (2022–2023):
  - › Flertallet i komiteen påpeker blant annet at suksessoppskriften for SPU har vært indeksnær forvaltning, diversifisering, utnyttelse av stordriftsfordeler og langsiktighet.
  - › I meldingen fremgår det at departementet har besluttet at det inntil videre ikke skal inkluderes nye markeder i statsdelen av SPUs referanseindeks for obligasjoner. Komiteen tar omtalen til orientering.
  - › Om investeringene i Russland er det fortsatt slik at markedet ikke er normalisert og at nedslag derfor inntil videre ikke kan gjennomføres. Komiteen tar omtalen til orientering.
  - › Når det gjelder oppfølgingen av NOU 2022: 12 *Fondet i en brytningstid* (Sverdrup-utvalget), viser komiteen til at utvalget ikke tar stilling til spørsmålet om Norges Bank bør gis en generell adgang til å investere SPU i unoterte aksjer. Komiteen viser videre til at utvalget påpeker at SPU skiller seg fra andre investorer ved å ha en lavere andel i unoterte aktiva og på den andre siden til at utvalget påpeker at et større innslag av unoterte investeringer vil utfordre sentrale hensyn ved forvaltningsmodellen. Komiteen ber departementet legge betydelig vekt på utfordringer knyttet til åpenhet og ikke-finansiell risiko i vurderingen av om det bør åpnes for unoterte aksjer.

Representantskapet har behandlet brevene og tatt de til orientering.

Tilsyn med NBIMs bruk av eksterne forvaltere

NBIM tildeler eksterne mandater til aksjeforvaltere med spesialkompetanse innenfor definerte investeringsområder. Mandatene dekker typisk fremvoksende markeder, og små og mellomstore selskaper i utviklede markeder. Ved utgangen av 2023 var omtrent 740 milliarder kroner, 4,7 prosent av SPUs midler, under ekstern forvaltning. Totalt var 111 mandater plassert hos 103 eksterne kapitalforvaltere internasjonalt. NBIM har etablert faste prosedyrer for valg, oppfølging og terminering av avtaler og det er en egen enhet som har ansvaret for å følge opp forvalterne gjennom året.

Som en del av det løpende tilsynet besøker sekretariatet årlig to-tre eksterne forvaltere, normalt i samme land. NBIMs oppfølging av forvalterne og ansvarlige investeringer er blant temaene som dekkes. Sekretariatets valg av land er i hovedsak basert på en vurdering av risiko knyttet til ansvarlige investeringer i det landet forvalterne opererer i. Offentlig tilgjengelig informasjon om korrupsjon, miljø, graden av demokrati med mer blir gjennomgått i denne forbindelse. For tilsynsåret 2023 ble to eksterne forvaltere i Indonesia valgt ut. Det er praksis å ha møter med Utenriksdepartementet, i forkant av besøket, og med lokal ambassade. Disse møtene gir økt kunnskap om utfordringer landet står overfor, som for eksempel korrupsjon.

I møtene med forvalterne ble det ikke avdekket vesentlige forhold. Det har vært oppfølgingsspørsmål til NBIM i etterkant om at også ansatte i kontrollfunksjoner mottar prestasjonsbasert godtgjørelse, ikke bare investeringspersonell hos de eksterne forvalterne. NBIM opplyste at selv om NBIM har gått bort fra prestasjonsbasert godtgjørelse for andre enn investeringspersonell, er det fortsatt markedspraksis mange steder å ha denne typen ordninger. NBIM er opptatt av at ordningene ikke utformes på en måte som fører til interessekonflikter, og vektlegger at kvalitative mål, og ikke avkastningsmål, er grunnlaget for resultatbasert godtgjørelse for andre enn investeringspersonell hos de eksterne forvalterne.

Ved behandlingen av saken var representantskapet blant annet opptatt av videreutvikling av tilnærming og metodikk for tilsyn på dette området. Representantskapet fattet følgende vedtak:

Representantskapet tok redegjørelsen om tilsynsbesøk hos NBIMs eksterne forvaltere i Indonesia til etterretning. Representantskapet ba om ny vurdering av tilnærming/metodikk for tilsyn på dette området, og ba tilsynssekretariatet komme tilbake med vurderingen i et senere møte.

Tilsynsgjennomgang – kostnadseffektiv kapitalforvaltning

Tilsynsgjennomgangen ble kort redegjort for i fjorårets rapport til Stortinget. Hovedstyrets svar på rapportens tre anbefalinger ble behandlet i representantskapets møte i juni 2023 og tas inn i denne rapporten.

1. Det ble anbefalt at budsjettreglementet endres til at budsjettunderlaget skal mottas tre uker før representantskapets møte i desember fra någjeldende to uker (14 dager). Det foreslås at en slik endring først blir gjort gjeldende fra 2024.

Hovedstyret svarte bekreftende på at de fra og med budsjettbehandlingen for 2025 vil oversende budsjettframlegget til representantskapet tre uker før representantskapets budsjettbehandling.

2. Representantskapet ba hovedstyret om å redegjøre for status på og videre oppfølging av bankens arbeid med kostnadseffektivisering og utnyttelse av stordriftsfordeler, herunder hvordan forventninger fra representantskapet og Finansdepartementet i forhold til beslutninger om sammenslåing av fellesfunksjoner er hensyntatt.

Hovedstyret svarte at de i mars (2023) vedtok å dele HR og kommunikasjon i NBA (Norges Bank Administrasjon), slik at oppgavene som utføres for NBIM i hovedsak flyttes organisatorisk til leder for NBIM. Hovedstyret skriver videre at oppgaver som er lovpålagte *som følger av at Norges Bank er én juridisk enhet, skal fortsatt ligge til sentralbanksjefens ansvarsområde*. Det ble også opplyst om at ambisjonen med organisasjonsendringen var klarere ansvarslinjer, en enklere organisering, bedre virksomhetsspesifikke prioriteringer og tilpassede leveranser. Hovedstyret svarte også at gevinstene fra etableringen av NBA skal søkes ivaretatt.

Hovedstyret orienterte om status for gevinstrealiseringsplanen for NBA, som representantskapet sist ble orientert om i september 2022. Status den gangen var at planen var i rute, med unntak fra redusert ressursbruk på HR-området. Med ny strategi og NBIMs økte satsning på HR og kommunikasjon, var tidligere ambisjon ikke gjennomførbar. Utvikling av felles HR-system ble forsinket som følge av andre prioriteringer.

3. Representantskapet ba hovedstyret redegjøre om tiltaksplanen for implementering av ambisjoner i Strategi 25 når den er besluttet, samt at det legges opp til jevnlig oppdatering av status og fremdrift overfor for representantskapet.

Hovedstyret bekreftet at de vil redegjøre for status av strategien og at representantskapet vil oppdateres periodisk om status og fremdrift for implementering.

Hovedstyret skriver at en slik redegjørelse er naturlig å gjøre i forbindelse med den halvårlege budsjettreporteringen til representantskapet. Det står videre at hovedstyret som før vil *orientere representantskapet om vesentlige effektiviseringstiltak i forbindelse med kommende budsjettframlegg til representantskapet*.

Representantskapets tok hovedstyrets svar på anbefalingene i tilsynsgjennomgangen *Kostnadseffektiv kapitalforvaltning* til etterretning.

1.5 Tilsyn med oppgaver felles for virksomhetsområdene

Arbeidsmiljø og likestilling

Faste rapporteringer

I faste rapporteringer er det meldt om at deler av organisasjonen over tid har hatt høy arbeidsbelastning, og at det i dagens arbeidsmarked er risiko for å ikke evne å rekruttere og beholde nødvendig kompetanse. Representantskapet har stilt spørsmål om utfordringene knyttet til ressursituasjonen og det å rekruttere og beholde ønsket kompetanse. Lønnsnivå og andre alternative goder har også vært tema under representantskapets behandling.

Arbeidsmiljøutvalget

Arbeidsmiljøutvalget (AMU) skal jobbe for å sikre et fullt forsvarlig arbeidsmiljø og medvirke til overholdelse av bestemmelser i arbeidsmiljøloven. Utvalgets sammensetning følger av arbeidsmiljøloven. Leder og nestleder av utvalget velges hvert år vekselvis fra ledelsen og de ansatte. Utvalget behandler årlige resultater av medarbeiderundersøkelsen.

Gjennom Norges Banks årlige medarbeiderundersøkelse måles ansattes engasjement, trivsel og helse, samt at hendelser knyttet til diskriminering og uønsket adferd kartlegges. Resultater og tiltak presenteres og følges opp i ledergrupper samt i arbeidsmiljøutvalget som består av representanter for både ledelsen og de ansatte.

Arbeidsmiljøutvalget skal årlig rapportere om sin virksomhet til hovedstyret, som videresender årsrapporten til representantskapet til orientering. Utvalgets rapport for 2022 ble lagt fram for representantskapet i juni 2023, og rapporten for 2023 ble lagt fram i mars 2024. Representantskapet er opptatt av at arbeidsmiljøet i Norges Bank skal være godt, noe arbeidsmiljøutvalget vurderer det til å være i både 2022 og 2023.

Representantskapet tok årsrapporten for 2022 og 2023 for arbeidsmiljøutvalget (AMU) i Norges Bank til orientering.

Hovedstyrets årsrapport om arbeidsmiljø

Hovedstyret rapporterer også om arbeidsmiljøet i sin årsrapport for 2023.

I hovedstyrets årsrapport er det en omtale av kjønnsbalansen i Norges Bank. Norges Bank arbeider systematisk for å oppnå kjønnsbalanse, og har som mål å oppnå minimum 40 prosent av hvert kjønn for banken som helhet. Ved utgangen av 2023 hadde Norges Bank en samlet kvinneandel på 36 prosent. Det er en økning fra 35 prosent i 2022. Kvinneandelen i NBIM har økt fra 29 prosent i 2022 til 33 prosent i 2023. På ledernivå i NBIM var kvinneandelen 28 prosent i 2023. Det er en økning fra 23 prosent i 2022. Kvinneandelen blant de ansatte ved bankens internasjonale kontorer er lavere enn i Oslo, med unntak av London-kontoret. I sentralbankvirksomheten er kvinneandelen redusert fra 43 prosent i 2022 til 42 prosent i 2023.

Hovedstyret skriver i årsrapporten at arbeidet med mangfold og inkludering vil styrkes, blant annet gjennom ytterligere tiltak for å forbedre kjønnsbalansen.

I årsrapporten omtales også lønns- og kompensasjonsordninger. Hovedstyret setter rammene og følger opp praktiseringen av ordningene. Lønnsnivået skal være konkurransedyktig, men ikke markedsledende. Kvinners lønn som andel av menns gjennomsnittlige fastlønn utgjør 78 prosent for alle ansatte i Norges Bank. Årsaker som oppgis som forklaring til lønnsforskjeller mellom kvinner og menn er blant annet at det er en overvekt av menn i stillinger som arbeider med investeringsbeslutninger og at det er en overvekt av menn i ledende stillinger.

Representantskapet er opptatt av at Norges Bank bedrer kjønnsbalansen og følger hovedstyrets arbeid for å nå de fastsatte målene.

Utvikling av IT og IT-sikkerhet

Det er gjennom rapportering informert om arbeidet med utvikling av IT og IT-sikkerhet i Norges Bank. I 2023 har kunstig intelligens (KI) vært et viktig tema. Det er etablert veiledning/retningslinjer for bruk av KI-tjenester i Norges Bank. NBIM har også publisert forventninger til selskapene om forbrukerinteresser og synspunkter på ansvarlig bruk av KI. Representantskapet fikk i januar 2024 presentert bruk av KI i Norges Bank, både sentralbankvirksomheten og NBIM. Representantskapet var særlig opptatt av risiko knyttet til utvikling og bruk av KI.

Risikovurderingene til Norges Bank på områder som trusselen for cyberangrep, kritiske IT-systemer og infrastruktur, er sentrale. Representantskapet har for eksempel stilt spørsmål om risiko knyttet til endringer og kompleksiteten i IT-systemene. Representantskapet blir også opplyst om utviklingen i modenhet på IT-sikkerhet. Banken benytter det internasjonale rammeverket NIST CSF i vurderingen. I begge virksomhetsområdene har modenheten økt i 2023.

Tilsynsgjennomgang – IT-systemer og kontroller

Mercer Sentinel ble høsten 2022 engasjert til å gjøre en spesifikk vurdering av den operasjonelle risikoen knyttet til IT-systemer og kontroller i Norges Bank. Dette ble kort omtalt i fjorårets rapport. Hovedstyrets tilbakemelding på rapporten ble behandlet i representantskapets møte i juni 2023.

Mercers hovedkonklusjonen er at det ikke er identifisert noen vesentlige mangler i verken sentralbankvirksomheten eller NBIM. Områdene innenfor IT-systemer og kontroller som ble gjennomgått er vurdert å være i tråd med *trygg og forsvarlig praksis*. Ett unntak er ansattes tilgang til private e-post-tjenester fra bankens nettverk. For sentralbankvirksomheten omfatter anbefalingen også ansattes mulighet til å bruke fildelingstjenester. Mercer anbefaler å begrense eller avvikle tilgang til slike tjenester fra bankens nettverk. Dette ble også tatt opp i den generelle gjennomgangen av operasjonell risiko i 2021/2022. I tillegg har Mercer innspill til flere av de gjennomgåtte områdene (utdrag):

- **Kompleksitet og sammenkobling av applikasjoner**
  - › Virksomhetsområdenes egenutviklede og eksterne applikasjoner (programvarer) vurderes som hensiktsmessige ut fra formålet. Det meste av kommunikasjonen mellom applikasjonene er kryptert i NBIM, mens alt er kryptert i sentralbankvirksomheten. Det vil være en ytterligere forbedring om all kommunikasjon blir kryptert også i NBIM. Samtidig foregår all kommunikasjon bak brannmurer i begge virksomhetsområdene, noe som bidrar til redusert risiko. I NBIM er det et krav om at tredjeparter lagrer data på egne servere, noe som betyr at tredjeparter ikke trenger tilgang til NBIMs nettverk. Sentralbankvirksomheten har egne sikkerhetstiltak knyttet til tredjeparter, men kan vurdere å innføre tilsvarende krav som NBIM om lagring på egne servere.
- **Retningslinjer for cybersikkerhet, testing og overvåking**
  - › Både sentralbankvirksomheten og NBIM ser ut til å ha hensiktsmessige tiltak for å redusere cyberrisiko. Virksomhetsområdene kan vurdere å gjennomgå hva som er akseptabel andel av ansatte som åpner lenker i phishing-øvelsene, og hvordan ønsket andel kan oppnås.
- **Retningslinjer for endringsstyring og tilknyttede prosedyrer**
  - › Virksomhetsområdene ser ut til å ha god kontroll på prosessene knyttet til endringsstyring og har adskilte miljøer for utvikling, testing og produksjon. Sentralbankvirksomheten har etablert et godkjenningshierarki der endringer som er

komplekse eller medfører økt risiko, krever særskilt godkjenning. Sentralbankvirksomheten bør fortsette å vurdere godkjenningshierarkiet jevnlig, for å sikre at det forblir i tråd med virksomhetens risikoappetitt.

- **Sikkerhetsprotokoller for bygning, kontor og datasentre**

- › Norges Bank ser ut til å ha sikret kontorbygningen sin på en hensiktsmessig måte, men bør vurdere å øke frekvensen på fysiske penetrasjonstester, der en person prøver å få uautorisert tilgang til kontorbygningen.

I hovedstyrets tilbakemelding ble det redegjort for sikkerhetsvurderingene og etablerte sikkerhetskontroller knyttet til ansattes tilgang til private e-post-tjenester og fildelingstjenester. Det fremholdes at hovedstyret, basert på vurderingene og kontrollene, fastholder sin tidligere vurdering om å ikke stenge for tilgang til privat e-post i Norges Bank og til fildelingstjenester i sentralbankvirksomheten. Det opplyses at risikoen knyttet til denne praksisen vil vurderes jevnlig, og kontroller og tiltak tilpasses den aktuelle risikoen. Hovedstyret fremholder også at banken vil vurdere de øvrige kommentarene som Mercer har i rapporten som en del av kontinuerlig utvikling av virksomheten.

Representantskapet fattet følgende vedtak:

Representantskapet tar hovedstyrets svar på anbefalingen i rapporten fra Mercer om operasjonell risiko knyttet til IT-systemer og kontroller i Norges Bank til etterretning.

Personvern

Det rapporteres om en stadig økning i personvernrelaterte spørsmål. Behandling av personopplysninger i sentralbankvirksomheten er i hovedsak knyttet til forskning og analyse, sikkerhet, kontroll- og overvåking, samt HR. Det er etterlevelsrisiko både i løpende prosesser og i bankens prioriterte prosjekter. For NBIM er risikoen i hovedsak knyttet til nye prosesser og initiativer i virksomheten. Oppmerksomheten har i 2023 vært rettet mot HR- prosesser.

Hvitvasking

Norges Bank opplyser i sin årlige rapportering at risikoen for hvitvasking i sentralbankvirksomheten i hovedsak er knyttet til vekslingsaker, mens det i NBIM i hovedsak er knyttet til unoterte investeringer og tredjeparter, og da som omdømmerisiko.

I 2023 har representantskapet gjennom den faste rapporteringen merket seg to forhold som påvirker Norges Bank på dette området.

Det har vært noen utfordringer med å få tilbakeført norske sedler fra utlandet til Norge. Bakgrunnen er at kommersielle aktører er blitt mer restriktive med å ta imot norske sedler fra utlandet. Dette begrunnes med manglende mulighet til å gjøre undersøkelser i tråd med hvitvaskingsregelverket. Norges Bank har ikke en rolle i disse transaksjonene.

Det andre forholdet følger av ansvaret Norges Bank har etter [lov om deponering i gjeldshøve](#). Under visse vilkår kan en skyldner overlate et pengebeløp eller verdipapirer i Norges Bank. Finansforetak kan, som følge av manglende mulighet til å gjennomføre kundetiltak etter hvitvaskingsloven, ha en plikt til å avvikle kundeforhold. I noen tilfeller har bankene ikke klart å tilbakeføre midlene til kundene. Som følge av dette har flere banker benyttet seg av deponering i Norges Bank. Dette har ført til en økning av saker som Norges Bank må behandle.

Godtgjørelsesordninger for ansatte

Årlige rapporter

Representantskapet behandlet i september årlige rapporter om godtgjørelsesordningen i Norges Bank. Det utarbeides en rapport for hvert av de to virksomhetsområdene, SBV og NBIM. Det er bestemt i mandatet for SPU at NBIM skal følge [forskrift til verdipapirfondloven](#) med nødvendige tilpasninger. Hovedstyret har også valgt å legge reglene om godtgjørelse i forskriften til grunn for godtgjørelsesordningen i SBV. I rapportene redegjøres det for hvordan godtgjørelsesordningen praktiseres i Norges Bank samt resultater fra sammenligninger med andre om nivå på godtgjørelsene. Norges Bank benytter eksterne konsulenter for å gjøre slike sammenligninger. Sammenligningene for 2022 kan indikere at ansatte i SBV har en fastlønn som ligger 7 prosent over medianen, mens totallønn ligger på

medianen. For NBIM viser sammenlikningene at ansatte i NBIM i gjennomsnitt har en fastlønn som ligger 20 prosent over medianen og en total godtgjørelse som er 12 prosent høyere enn medianen.

Internrevisjonens gjennomgang

I tillegg til rapportene gjennomgår internrevisjonen etterlevelsen av hovedstyrets prinsipper og øvrige bestemmelser for godtgjørelse i Norges Bank. For begge virksomhetsområdene uttalte internrevisjonen at praktiseringen av godtgjørelsesordningen er i samsvar med de retningslinjer som gjelder. Internrevisjonen anbefalte imidlertid en enklere og mer konsistent metodikk for beregning av prestasjonsbasert lønn i NBIM. Representantskapet tok opp dette under behandlingen av saken og fikk bekreftet at det vil settes ned en gruppe for å se på om ordningen kan forenkles.

Attestasjonsoppdrag – godtgjørelse i Norges Bank

Ekstern revisor EY leverte på oppdrag fra representantskapet attestasjonsrapporter på praktisering av godtgjørelsesordningene i Norges Bank. Rapportene ble behandlet i representantskapets møte i februar 2023. Rapportene er lagt ut på bankens hjemmesider. Observasjonene fra EYs gjennomgang ble omtalt i fjorårets rapport til Stortinget. Representantskapet mottok hovedstyrets svar på gjennomgangen og dette ble behandlet i representantskapets møte i juni.

Overordnet så merker hovedstyret seg at EY finner at godtgjørelsesordningene og praktiseringen av ordningene i det alt vesentlige er i samsvar med verdipapirfondforskriften og mandatet for SPU. Hovedstyret har følgende kommentarer til EYs observasjoner:

- **Angående klargjøring av retningslinjer for reduksjon eller bortfall av den variable godtgjørelsen ved sterkt negativt resultat.**
  - › Hovedstyret svarer her at spørsmålet er vurdert, men at de ikke har funnet det formålstjenlig å kvalifisere «sterkt negativt resultat» nærmere. En slik vurdering vil være situasjonsbestemt og avhenge blant annet av *markedsforhold, utnyttelsen av risikorammen, samt hvordan og hvorfor resultatet evt. er sterkt negativt.*

- **Angående regler for intern handel av portefølje- forvalternes verdipapirtransaksjoner i fondet. Observasjoner fra intervjuer kan indikere at disse ikke alltid er tilstrekkelig klare og forstått.**
  - › Her opplyser hovedstyret at NBIMs internhandel er regulert i en egen retningslinje. Hovedstyret opplyser at retningslinjen beskriver og synliggjør mekanismen tydelig. Den oppdateres jevnlig og er tilgjengelig for alle ansatte.
- **Om lag 40 prosent av målekortene til ansatte med variabel godtgjørelse har bare kvantitative mål. Det kan vurderes om alle ansatte skal ha innslag av kvalitative mål i sine målekort.**
  - › Hovedstyret svarer her at det vektlegges at ordningen skal være objektiv og etterprøvbart. Det opplyses videre at kvantitative mål knyttet til oppnådd avkastning ivaretar dette best. I svaret fremgår det også at det er knyttet klausuler til alle prestasjonslønnsavtaler (målekort). Klausulene ivaretar mulighet for endringer i variabel godtgjørelse, basert på vurderinger utover rent kvantitativ måloppnåelse. De periodiske medarbeidersamtalene, samt karriererammeverket, tar også inn kvalitative aspekter. Utover dette vurderer hovedstyret at det er ikke behov for ytterligere kvalitative mål i målekortene.
- **Andelen av den variable godtgjørelsen som utsettes er 50%, selv om verdipapirfondforskriften bare krever at 40% skal utsettes.**
  - › Hovedstyret opplyser at de skal gjennomgå prinsippene for godtgjøring. I gjennomgangen skal de se på om andelen variabel godtgjørelse som utsettes skal justeres og vurdere gruppen som berøres av denne utsettelsen.

Representantskapet gjorde følgende vedtak til saken:

Representantskapet tar hovedstyrets svar på merknader i attestasjonsrapportene om godtgjørelsesordningen i Norges Bank til etterretning. Representantskapet tar også rede-gjørelsen om endringer i godtgjørelsesordningen i NBIM i oktober 2022 til etterretning.

1.6 Tilsyn med beredskap i Norges Bank

Beredskap har vært hovedtema for representantskapets tilsyn i 2023. Beredskap i denne sammenhengen omhandler hvordan man gjennom operasjonell risikostyring er rustet til å møte utfordringene som kan oppstå innenfor Norges Banks oppgaver, både oppfylle sentralbanklovens og mandatet for SPU sine krav. Temaet har favnet bredt og har omfattet avvikshåndtering, motstandsdyktighet og evne til å gjenopprette aktivitet. Ved gjennomgang av bankens rapportering, protokoller, handlingsplaner og aktiviteter har det vært spesielt søkelys på sikkerhet og beredskap, i tillegg til vanlig oppfølging. Det har vært et relevant tema ved fysiske hendelser, men også ved for eksempel uvanlige markedshendelser. Representantskapet har gjennom seminarer fått kunnskap om internasjonale hendelser, uro og kriser, og hvordan dette påvirker internasjonal økonomi, sentralbankvirksomhet og investeringsvirksomhet. I møteforberedelser, seminarer og i gjennomføring av tilsynet har beredskap vært på agendaen.

Basert på de undersøkelsene representantskapet har gjort innen sikkerhet og beredskap, kan det som en oppsummering bekreftes at Norges Bank har høy grad av risikobevissthet. Organisasjonen forstår viktigheten av å forebygge uønskede hendelser. Representantskapet legger vekt på at organisasjonen har nødvendige ferdigheter til å håndtere situasjoner som kan oppstå, og har understreket viktigheten av å øve på å håndtere kriser.

Årlig strategisk trusselvurdering

Representantskapet har fått presentert den årlige strategiske trusselvurderingen som utarbeides av Norges Bank. Representantskapet var blant annet opptatt av spørsmål om cyberangrep fra en statlig aktør og hva mulig skade kan være. Representantskapet stilte også spørsmål ved om aktivister faktisk er en trussel eller om det er et ordensproblem, og om Norges Bank er forberedt på et scenario som at internettilgang kuttes og at betalingssystemet faller ut. Bankens ledelse og administrasjon svarte på de spørsmålene representantskapet var opptatt av.

Representantskapet tok Norges Banks årlige strategiske trusselvurdering til orientering.

Finansiell beredskap

I den årlige rapporten om finansiell infrastruktur drøfter Norges Bank utviklingstrekk, sårbarhet og risiko i den finansielle infrastrukturen, og konkluderer med at den finansielle infrastrukturen i Norge er sikker og effektiv. Betalingssystemet må likevel utvikles videre og beredskapen styrkes.

Ved behandling av Rapport om finansiell infrastruktur 2023 stilte representantskapet flere spørsmål knyttet til beredskap.

Banken orienterte om at effektivisering kan gi økt sårbarhet for svikt, og et eventuelt brudd på infrastruktur kan svekke betalingssystemet. Det ble understreket at tilstrekkelig styring og kontroll er viktig. Det ble også nevnt at det ukrainske betalingssystemet har fungert helt siden invasjonen. Norges Bank er i dialog med andre myndigheter og næringer for å vurdere ytterligere beredskapsløsninger.

Representantskapet var også opptatt av Norges Banks vurderinger av forslagene fra Totalberedskapskommisjonen. Norges Bank mener at kommisjonen kommer med gode vurderinger, og at deres virkelighetsoppfatning samsvarer godt med bankens egen.

Representantskapet tok rapport om finansiell infrastruktur 2023 til orientering.

Undersøkelse om operasjonell risikostyring i Norges Bank

For å få et overordnet utgangspunkt ble det gjennomført en undersøkelse av i hvilken grad den operasjonelle risikostyring i Norges Bank er i tråd med komponentene og prinsippene i *The Committee of Sponsoring Organizations of the Treadway Commission (COSO) – Enterprise Risk Management (ERM) – Integrating with Strategy and Performance 2017*. COSO ERM er et internasjonalt anerkjent rammeverk for risikostyring. I undersøkelsen ble også den operasjonelle risikostyringen i sammenlignbare virksomheter gjennomgått, både sentralbanker og kapitalforvaltningsselskaper. Undersøkelsen ble kombinert med gjennomføring av masterkurs for to av sekretariatets ansatte.

Hovedfunnet var at den operasjonelle risikostyringen i Norges Bank i stor grad er i tråd med COSO ERM.

Undersøkelsen viste at Norges Bank gjennom sentralbankloven, instruks for risikostyring og internkontroll i Norges Bank med mer, er pålagt organisatoriske valg som påvirker virksomhetsstyringen, inkludert håndteringen av operasjonell risiko. Det følger for eksempel av instruksjonen at banken skal en risikokontroll- og etterlevelsesfunksjon for hvert av de daglige ledernes ansvarsområder. Etter sekretariatets vurdering kan dette gi opphav til særegen risiko, én kan være at tolkningen av begreper kan utvikle seg ulikt mellom virksomhetsområdene. Sekretariatet foreslo derfor i neste fase å se nærmere på felles begrepsforståelse på tvers av virksomhetsområdene i vurderingen av styringsrammeverket for sikkerhet og beredskap. Dette ble dekket av evalueringen av Norges Banks krisehåndtering som omtales nedenfor.

Representantskapet fattet følgende vedtak:

Representantskapet tar undersøkelsen om operasjonell risikostyring i Norges Bank sett opp mot COSO ERM og sammenlignbare virksomheter til etterretning.

Tilsynsgjennomgang – evaluering av Norges Banks krisehåndtering

Formålet med tilsynsgjennomgangen var å vurdere Norges Banks planverk, bruken av dette og å identifisere eventuelle forbedringsområder. Det ble gjennomført en praktisk tilsynsgjennomgang egnet for å teste hvordan det operative rammeverket fungerer i praksis. Det ble utarbeidet et scenario, alt planlagt, tilrettelagt og evaluert av revisjons- og rådgivings-selskapet KPMG. Omfanget og gjennomføringen av øvelsen ble tilpasset tilgang til nødvendige ressurser fra banken, men var likevel tilstrekkelig til å teste bankens etablerte rammeverk for kriseberedskap og hendelseshåndtering.

Innenfor rammen av det som ble øvet i scenarioet er det KPMGs vurdering at beredskapsorganisasjonen responderte på en grundig og analytisk måte. De merket seg spesielt evnen til å ikke låse seg til en bestemt situasjonsforståelse, men at ulike mulige endringer eller følgekonsekvenser kontinuerlig ble

vurdert. Rolig håndtering av usikkerhet, og evne til å kombinere planverk med proaktive tiltak ble også lagt merke til.

I behandlingen av saken fikk representantskapet besvart spørsmål om hvem i banken som ble involvert i øvelsen og hvilke begrensninger det eventuelt ga at ikke alle funksjoner var med.

Representantskapet tok evalueringen av Norges Banks krisehåndtering til etterretning og ba om hovedstyrets tilbakemelding på funn og observasjoner.

Hovedstyret var i sitt svar fornøyde med KPMGs positive oppsummering, og ga følgende tilbakemeldinger på rapportens observasjoner:

1. KPMG observerte at det ikke er en standardisert innkalling ved varsling. En manglende standardisert innkalling kan føre til økt tidsbruk og forsinkelser i varslingsfasen og kan kreve mer øving og trening for å opprettholde forståelse av roller og ansvar i den første kritiske fasen.

Hovedstyret svarte at det i SBV er en standard respons (innkalling) ved mobilisering, mens det i NBIM er kriseleder og krisekoordinator på operasjonelt nivå som alltid kalles inn ved mobilisering. Forskjellen begrunnes i mange spesialiserte funksjoner og at NBIM derfor har valgt en fleksibel og situasjonsbestemt tilnærming til hvilke øvrige funksjoner som kalles inn til operasjonell krisestab. Varsling fra vaktcentralen ved hendelser har imidlertid en standardisert innkalling tilpasset lokasjonen hvor hendelsen har oppstått. Hovedstyret opplyser at de vurderer denne innretningen som hensiktsmessig.

2. KPMG anbefalte NBIM å se til sentralbankvirksomhetens beredskapsplan for beskrivelse av metodisk håndtering av kriser. Det ble også anbefalt at NBIM må ferdigstille planverk. Det ble informert om at NBIM sitt rammeverk var under oppdatering etter reviderte prinsipper som ble vedtatt av hovedstyret i september og planlagt ferdigstilt i oktober.

Hovedstyret svarte til dette at både NBIM og SBV legger samme metode til grunn for håndtering av kriser og, som også KPMG presiserer, at dette

arbeidet pågikk parallelt med gjennomføring av KPMGs evaluering. NBIM ferdigstilte oppdateringen av sine styringsdokumenter og prosedyrer for beredskap og krisehåndtering ved behandling i NBIMs ledergruppe ultimo oktober 2023. NBIMs prosedyrer (beredskapsplan) benytter i utgangspunktet formatet til sentralbankvirksomheten, men med enkelte tilpasninger.

3. KPMG mente at Norges Banks planverk for felles og koordinerte kriser mellom virksomhetene er et godt utgangspunkt. Det vil være viktig for Norges Bank å øve på kriser som berører begge virksomhetsområdene.

Hovedstyret vurderte at samarbeidet mellom beredskapsmiljøene det siste året har blitt styrket gjennom arbeidet med oppdatering av bankens prinsipper for beredskap og krisehåndtering. Det er et godt grunnlag for samhandling mellom virksomhetsområdene ved håndtering av felles og koordinerte kriser. I 2024 planlegger sentralbankvirksomheten og NBIM en felles øvelse for å trene på å koordinere respons ved felles kriser som kan påvirke begge virksomhetene.

Representantskapet tok hovedstyrets svar til etterretning.

Utkontraktering

Representantskapet mottok innspill fra Finansdepartementet til representantskapets tilsynsplan for 2023 for forvaltningen av Statens pensjonsfond utland (SPU). Departementet viste til mandatet for SPU § 1-8 som fastslår at Norges Bank kan utkontraktere operasjonelle funksjoner i forvaltningen av SPU, men skal ha retningslinjer for når slik utkontraktering kan finne sted. Departementet viste videre til instruks for risikostyring og internkontroll i Norges Bank §§ 5, 6, 7 og 8 hvor det fremgår at banken har ansvar for risikostyring og internkontroll også der deler av virksomheten er utkontraktert. På bakgrunn av dette har departementet anmodet representantskapet om en gjennomgang av bankens prosesser og rammeverk for, og rapportering om, risikostyring og internkontroll ved utkontraktering av virksomhet. Representantskapet behandlet og sluttet seg til departementets innspill, og besluttet å foreta en gjennomgang ikke bare i NBIM, men også i sentralbankvirksomheten.

En slik gjennomgang var i tråd med tilsynsplanen for 2023. I planen vises det til at leverandører kan innebære en sikkerhetsrisiko for en virksomhet og at det er viktig med god styring og kontroll med leverandøravtaler for å redusere sårbarheter.

BDO AS ble engasjert til å foreta en uavhengig gjennomgang. Oppdraget har bestått av to deler. Del 1 er en generell vurdering av styring, kontroll og oppfølging av utkontrakterte operasjonelle tjenester i begge virksomhetsområdene. Del 2 er en spesifikk vurdering av styring, kontroll og oppfølging av den globale depotbanken for internasjonale betalinger samt avregning og deponering av verdipapirer, Citibank N.A.

I vurderingen av *rammeverket* for styring og kontroll ved utkontraktering har BDO lagt særlig vekt på organisering, roller og ansvar, samt styrende dokumenter. I vurderingen av *prosessen* for utkontraktering er livsløpet fra anskaffelse, løpende gjennom kontraktperioden og fram til terminering av avtalen omfattet, men med særlig vekt på risikovurderinger og oppfølging av leverandører. I forbindelse med del 1 av oppdraget har BDO sett nærmere på et utvalg av enkelte sentrale leverandører.

For å kunne gi innspill til om Norges Bank følger beste praksis basert på en norm for banker og andre finansforetak, har BDO i vurderingen blant annet lagt til grunn Finanstilsynets veiledning for utkontraktering. Rundskrivet definerer gode prinsipper for risikostyring og internkontroll i en strengt regulert bransje, og gir klare føringer for hvordan en virksomhet kan styre og kontrollere den operasjonelle risikoen knyttet til utkontraktering. BDO har i vurderingen også lagt til grunn retningslinjer fra det europeiske banktilsynet, *EBA guidelines on outsourcing arrangements*.

Oppdraget ferdigstilles våren 2024. BDOs rapport og hovedstyrets vurdering av rapporten vil bli omtalt i neste års rapport til Stortinget.

1.7 Representantskapets rolle ved virksomhet tilknyttet Norges Bank

Norges Banks pensjonskasse og pensjonsordning

Formålet til Norges Banks pensjonskasse er å yte pensjoner til tidligere ansatte i Norges Bank eller etterlatte av tidligere ansatte. Pensjonsordningen følger folketrygden og er tilpasset bestemmelsene i Statens pensjonskasse.

Pensjonskassen er en selvstendig juridisk enhet med eget styre og egen regnskapsføring. Virksomheten er regulert av forsikringsvirksomhetsloven, har særskilt ekstern revisjon og Finanstilsynet fører tilsyn med virksomheten. Pensjonskassens virksomhet og økonomiske forhold holdes rettslig atskilt fra Norges Banks øvrige virksomhet. Hovedstyret oppnevner bankens representanter til styret i pensjonskassen. Representantskapet blir orientert om nye oppnevninger.

Norges Bank har ansvaret for pensjonsordningen for bankens ansatte og bærer egenkapitalrisikoen i pensjonskassen. Banken holdes orientert om pensjonskassens drift ved å få fremlagt pensjonskassens årsberetning og årsregnskap.

Representantskapet tok årsrapport 2022 for Norges Banks pensjonskasse til orientering.

Stiftelser i Norges Bank, underlagt Stiftelsestilsynet

- **Pensjoniststiftelsen ved Norges Banks hovedkontor** ble opprettet av representantskapet i 1988. I vedtektene står det blant annet at formålet med stiftelsen er å bidra til organisering og finansiering av tjenester og tiltak som *gir pensjonistene økt trivsel og livskvalitet, bedre helse og som letter pensjonistenes muligheter for å bli boende i sine hjem*.

Regnskapet og årsberetningen skal sendes til organisasjonene som er representert i styret, Norges Banks representantskap og Regnskapsregisteret i Brønnøysund. Revisjonsberetningen skal sendes Stiftelsestilsynet.

Representantskapet tok årsregnskapet, styrets beretning og revisjonsberetningen for Pensjoniststiftelsen ved Norges Banks hovedkontor for 2022 til orientering.

- **Direktør N. Ryggs Fond** er en stiftelse som ble opprettet av Norges Banks representantskap etter forslag fra sentralbanksjef Nicolai Rygg i 1954. Fondet skal yte støtte til ansatte og pensjonister som av ulike årsaker, som sykdom, ekstraordinære påkjenninger og uhell, trenger økonomisk støtte for å komme over vanskelighetene. Fondet skal også bidra til å fremme trivsel innen banken. Det kan gis støtte til tiltak i både ansattes og pensjonistenes interesse.

Forslag fra fondets styre om endringer i statuttene skal forelegges Norges Banks representantskap før oversendelse til Stiftelsesstyret.

Det har ikke vært saker fra Ryggs fond som er forelagt representantskapet i 2023.

- **Norges Banks fond til økonomisk forskning** er opprettet av Norges Bank og har som formål å fremme norsk økonomisk forskning, især anvendt forskning. Blant annet utlyses det jevnlig en konkurranse om beste doktoravhandling i makroøkonomi. Forslag fra fondets styre om endringer i statuttene skal forelegges Norges Banks representantskap før oversendelse til stiftelsesstyret.

Det har ikke vært saker fra fond til økonomisk forskning som er forelagt representantskapet i 2023.

Norges Banks årsregnskap og budsjett

Representantskapet skal i sin årlige rapportering til Stortinget gi en redegjørelse for representantskapets arbeid med vedtak av bankens budsjett og godkjenning av regnskap.

At det er representantskapet som vedtar budsjettet følger av sentralbankloven. Representantskapets oppfølging av hovedstyrets rapportering om ressursbruk sammenholdt med vedtatt budsjett beskrives i dette kapitlet.

Godkjenning av årsregnskapet er også en av representantskapets oppgaver. Vedtaket om disponering av årsresultat og utviklingen i bankens egenkapital beskrives nedenfor. Regnskapsrapportering om resultat av forvaltningen av SPU inngår i Norges Banks årsregnskap som egen noteinformasjon og er omtalt.

2.1 Norges Banks årsregnskap

Rammer for utarbeidelse og godkjenning

Det fremgår av sentralbankloven at hovedstyret hvert år skal utarbeide årsberetning og årsregnskap. Årsregnskapet skal godkjennes av representantskapet og sammen med års- og revisjonsberetning sendes departementet og meddeles Stortinget.

Regnskapsframlegget reguleres også av sentralbankloven. *Norges Bank skal utarbeide årsregnskap og årsberetning etter regnskapslovens bestemmelser med de unntak og tillegg som følger av dette regelverket. Norges Bank skal følge regnskapslovens bestemmelser for store foretak.*

I [Bestemmelser om årsregnskap mv. for Norges Bank](#) har Finansdepartementet gitt utvidede regler og fastsatt at Norges Banks regnskap skal utarbeides i samsvar med internasjonale regnskapsstandarder. I praksis betyr dette at Norges Bank benytter den

internasjonale regnskapsstandarden IFRS (International Financial Reporting Standards).

Godkjent årsregnskap for 2023

Hovedstyret har utarbeidet årsberetning og årsregnskap for 2023 med forslag til disponering av årets resultat og lagt dette fram for representantskapet.

Representantskapets vedtak om Norges Banks årsregnskap i møte 22. februar 2024 er tatt inn i Norges Banks årsrapport:

Representantskapet tar hovedstyrets årsberetning for 2023 til etterretning.

Representantskapet tar uavhengig revisors beretning og attestasjonsuttalelse om foretakets bærekraftsrapportering til etterretning.

Representantskapet godkjenner Norges Banks årsregnskap for 2023.

Totalresultatet på 70,0 milliarder kroner disponeres i tråd med «Retningslinjer for avsetning og disponering av Norges Banks overskudd» ved at 33,4 milliarder kroner avsettes til kursreguleringsfondet og 36,6 milliarder kroner avsettes til overføringsfondet. Fra overføringsfondet overføres en tredjedel – 17,6 milliarder kroner – til statskassen.

I årsrapporten for 2023 skriver hovedstyret at egenkapitalen er tilstrekkelig til å oppfylle formålet til banken, jf. sentralbankloven § 3-11 første ledd:

Egenkapitalen var på 322 milliarder kroner per 31. desember 2023, mot 270 milliarder kroner per 31. desember 2022. Egenkapitalen består av et

kursreguleringsfond og et overføringsfond. Ved utgangen av 2023 var kursreguleringsfondet på 286,7 milliarder kroner og overføringsfondet på 35,2 milliarder kroner, mot hhv. 253,3 milliarder kroner og 16,2 milliarder kroner ved utgangen av 2022. Egenkapitalen, eksklusiv SPU-kronekonto, utgjør 36,9 prosent av balansesummen ved utgangen av 2023 mot 35,0 prosent ved utgangen av 2022.

Resultat av forvaltningen av Statens pensjonsfond utland (SPU)

Finansdepartementet plasserer SPU som et kroneinnskudd på en egen konto i Norges Bank, som kalles kronekontoen. Norges Bank skal plassere kroneinnskuddet i en portefølje av aksjer, obligasjoner, fast eiendom, infrastruktur for fornybar energi, kontantinnskudd og andre eiendeler og finansielle forpliktelser. Verdien av kronekontoen skal svare til netto bokført verdi av investeringsporteføljen.

Innskuddet var 15 757 milliarder kroner per 31. desember 2023, som er en økning i verdi på 3 326 milliarder kroner fra 2022. Total avkastning for SPU i 2023 var 16,1 prosent før fradrag for forvaltningskostnader. Avkastningen fordeler seg på følgende måte:

- aksjer, 21,3 prosent.
- obligasjoner, 6,1 prosent.
- uotert eiendom, -12,4 prosent
- uotert infrastruktur for fornybar energi, 3,7 prosent.

Eiendomsavkastningen var svak, noe som skyldes nedjustering av eiendomsverdier og lavere etterspørsel etter kontoreiendom i perioden etter pandemien.

Rammen for forvaltningsgodtgjørelse settes av Finansdepartementet. Forvaltningsgodtgjørelsen i 2023 var 6 632 millioner kroner mot 5 226 millioner kroner i 2022. Økningen skyldes i hovedsak høyere kostnader til eksterne forvaltere og høyere lønn- og personalkostnader.

Regnskapsrapportering om forvaltningen av SPU er en del av årsregnskapet til Norges Bank og blir presentert i note 20 i årsrapporten. I tillegg blir det gitt ut en egen årsrapport om forvaltningen som blir behandlet av representantskapet.

Ekstern revisors uttalelser om Norges Banks regnskapsrapportering

Et viktig grunnlag for representantskapet i forbindelse med godkjenningen av årsregnskapet er arbeidet til ekstern revisor. Revisor har ulike oppgaver gjennom hele regnskapsåret. I tabell 1 vises en overordnet oversikt over disse.

Ekstern revisor legger fram en rapport og orienterer representantskapet om utført revisjonsarbeid i forbindelse med behandlingen av årsregnskapet. I rapporten gjennomgås revisors vurdering av egen objektivitet og uavhengighet samt beskrivelse av aktiviteter utformet for å kunne gi en konklusjon på årsregnskapet for 2023.

I årsrapporten til Norges Bank gjengis ekstern revisors konklusjon.

Etter vår mening oppfylder årsregnskapet gjeldende lovkrav og gir et rettvise bilde av Norges Banks finansielle stilling per 31. desember 2023 og av dets resultater og kontantstrømmer for regnskapsåret avsluttet per denne datoen i samsvar med bestemmelser om årsregnskap mv. for Norges Bank. Bestemmelser om årsregnskap mv. for Norges Bank krever at Norges Banks regnskap utarbeides i samsvar med IFRS Accounting Standards som godkjent av EU, med særskilte krav til presentasjon av investeringsporteføljen til Statens pensjonsfond utland og datterselskaper som utelukkende utgjør investeringer som ledd i forvaltningen av investeringsporteføljen.

Revisor gir tilsvarende en uttalelse i forbindelse med avleggelse av årsrapport for forvaltningen av SPU.

Etter vår mening oppfylder regnskapsrapporteringen gjeldende lovkrav og gir et rettvise bilde av investeringsporteføljen til Statens pensjonsfond utlands finansielle stilling per 31. desember 2023, og av dets resultater og kontantstrømmer for regnskapsåret avsluttet per denne datoen i samsvar med IFRS Accounting Standards som godkjent av EU.

Rapportering om bærekraft og attestasjon fra EY

På oppdrag fra representantskapet gjennomgår ekstern revisor deler av Norges Banks årlige rapportering om samfunnsansvar og bærekraft. Revisor har gjennomgått rapporteringen på følgende områder:

- Ansvarlig forvaltning SPU
- Utslippsintensitet aksjeportefølje
- Utslippsintensitet obligasjonsportefølje
- Utslippsintensitet valutareserver
- Finansierte utslipp – aksjer og obligasjoner
- Egne utslipp
- Mangfold, likestilling og inkludering

Gjennomgangen, som utføres etter standarden ISAE 3000, gjøres på utvalgte indikatorer innenfor disse områdene. Attesterte indikatorer er basert på GRI (Global Reporting Initiative) og IFRS S2 rammeverket, med tilpasninger for å sikre at indikatorene er relevante for Norges Bank.

Ekstern revisor avgir en attestasjonserklæring for dette arbeidet og den inntas i årsrapporten til Norges Bank.

2.2 Norges Banks budsjett

Representantskapets budsjettmyndighet

Norges Bank er et eget rettssubjekt som eies av staten. Norges Bank fastsetter sitt eget budsjett som ikke inngår i Stortingets behandling av statsbudsjettet.

Det følger av sentralbankloven at representantskapet skal vedta Norges Banks budsjett etter forslag fra hovedstyret. Hovedstyret har etter denne bestemmelsen plikt til å utarbeide budsjett for Norges Bank som representantskapet kan vedta. Representantskapet godkjenner også en budsjetttramme for driftskostnader i operative datterselskaper innenfor eienomsforvaltningen i SPU.

Representantskapet har fastsatt [budsjettreglement for Norges Bank](#). Reglementet gir bestemmelser om premisser for budsjettframlegg, budsjettvedtak,

Tabell 1 Revisors oppgaver gjennom 2023

REVISORS OPPGAVER GJENNOM 2023
1. Revisjon av årsregnskapet til Norges Bank
Uttalelse om regnskapsrapporteringen for Statens pensjonsfond utland, inkl. halvårsrapportering
2. Attestasjonsoppgaver
1. Statens konsernkonto
2. Statsgjeldsforvaltningen
3. Informasjon i hovedstyrets årsberetning om klimarisiko i Statens pensjonsfond utland, klima- og miljøpåvirkning i Norges Banks drift og ansvarlig forvaltning
3. Revisjon av Norges Banks Pensjonskasse
Koordinering med internrevisjonen
1. Regelmessige statusmøter
2. Møter i forindelse med planlegging og gjennomføring av prosjekter
Dialog med Riksrevisjonen
1. Tre møter i året; oppstarts-, status- og oppsummeringsmøte
2. Revisjonsdokumentasjon

budsjett disponering og rapportering. Budsjettreglementet har også bestemmelser om at det som en del av budsjettunderlaget skal legges fram langtidsprognoser for driftskostnader og investeringer for to år i tillegg til budsjettåret. Hovedstyret har fastsatt prinsipper for økonomistyring. Formålet med disse prinsippene er å bidra til god økonomistyring, effektiv ressursbruk, at fastsatte mål oppnås, strategier realiseres og at finansiell regnskapsrapportering avlegges i tråd med gjeldende lover og regler.

Representantskapets budsjettvedtak innebærer en godkjenning av Norges Banks totale forventede ressursbruk kommende år. Årlig vedtak omfatter Norges Banks samlede virksomhet, herunder forvaltningen av SPU. På overordnet nivå skal kriterier og forutsetninger for budsjettering være konsistente for hele virksomheten.

Norges Banks ressursbruk og oppfølging av budsjett for 2023

I tråd med budsjettreglementets bestemmelser har hovedstyret rapportert halvårlig på status for budsjett. I forbindelse med rapporteringen for første halvår 2023 ba representantskapet om en egen redegjørelse for lønnsprosessen og vilkår for lokalt ansatte og for norske ansatte ved utekontorene. Hovedstyret opplyste blant annet i redegjørelsen at lønnsfastsettelsen ved utekontorene skjer på samme måte som i Norge, samt at utbetalt lønn skjer i lokal valuta og at ansatte uansett nasjonalitet i utgangspunktet betaler skatt til Norge, men at dette vurderes individuelt. Det opplyses også om at ansatte på midlertidige oppdrag ved andre kontorer kan få tillegg i lønn avhengig av lengden på oppdraget. Ved korte oppdrag gis det et mobilitetstillegg, og ansatte som er på oppdrag av lengre varighet får i tillegg levekostnadsgodtgjørelse. Tilleggene bortfaller når den ansatte kommer tilbake.

For året 2023 rapporterer hovedstyret totale driftskostnader på 7 928 millioner kroner som er 130 millioner kroner over vedtatt budsjett. Det opplyses at dette i hovedsak skyldes høyere kostnader til eksterne forvaltere og høyere lønn- og personalkostnader. Kostnadsøkningen til eksterne forvaltere skyldes at en større andel av SPU ble forvaltet eksternt samt en noe høyere avkastning enn budsjettert. Høyere lønn- og personalkostnader skyldes primært valutaeffekter (for ansatte i utlandet), høyere

arbeidsgiveravgift og pensjonskostnader (for ansatte ved Oslo-kontoret) samt høyere lønnsvekst enn forutsatt i budsjettet. Investeringer er innenfor vedtatt budsjett.

Det var 1 071 ansatte i Norges Bank ved årsskiftet, fem færre enn forutsatt i budsjettet for 2023.

Behandling og vedtak av Norges Banks budsjett for 2024

Representantskapet vedtok hovedstyret sitt forslag til budsjett 2024 for Norges Bank i møte 15. desember 2023.

Representantskapet har behandlet budsjettforslaget på ordinær måte.

Norges Bank la fram et kostnadsbudsjett for 2024 på 9 054 millioner kroner som er en vesentlig økning fra budsjett 2023 på 7 798 millioner kroner. Avviket skyldes hovedsakelig en økning i kostnader til eksterne forvaltere med 853 millioner kroner, som igjen skyldes en videreføring av investeringsstrategien om å ha om lag 5 prosent av SPU forvaltet av eksterne forvaltere. For 2024 budsjetteres det med andel på 5,2 prosent. Det er forutsatt en gjennomsnittlig verdi av SPU i 2024 på 15 900 mrd. kroner (fra statsbudsjettet). Totalt er det budsjettert med 3 252 millioner kroner i honorar til eksterne forvaltere i 2024, hvorav 1 751 millioner kroner er avkastningsavhengige.

Antall ansatte budsjetteres til 1 119, en økning på 43 ansatte fra budsjett 2023, hvorav en økning på 19 ansatte i sentralbankvirksomheten og 24 ansatte i NBIM.

Det budsjetteres med 299 millioner kroner i investeringer i 2024, hvorav 6 millioner kroner er tidligere vedtatt mens 293 millioner kroner gjelder nye investeringsforslag. Av nye investeringsforslag utgjør planlagt oppgradering av arbeidsplasser på Bankplassen 170 millioner kroner, ny data- og analyseplattform i sentralbankvirksomheten 70 millioner kroner og utvidelse av kontorkapasitet på London-kontoret 23 millioner kroner.

Foreslått total kostnadsramme for prosjektet med ny data- og analyseplattform (P85) er beregnet til

177 millioner kroner. Prosjektet har en varighet på 2,5 år.

Norges Bank ber Finansdepartementet årlig om en ramme til dekning av forvaltningskostnadene. Representantskapet mottok i november 2023 kopi av brev om godtgjørelse for forvaltningen for 2024 fra Finansdepartementet. Finansdepartementet har fastsatt en maksimal ramme for forvaltningskostnader for 2024 på 7 100 millioner kroner. Avkastnings-avhengige honorarer budsjettert med 1 751 millioner kroner dekkes i tillegg til rammen. Det er kun faktiske kostnader som godtgjøres.

Driftsbudsjett for heleide operative datterselskaper i forvaltningen av SPU

Etter budsjettreglementet skal kostnadsrammen for forvaltningskostnader i heleide operative datterselskaper som inngår i bankens forvaltning av investeringer i uotert eiendom og uotert infrastruktur for

fornybar energi i SPU, godkjennes av representantskapet. Planer og budsjett blir vedtatt av styrene i de enkelte selskapene.

Samlede driftskostnader i heleide operative datterselskaper er budsjettert med 152 millioner kroner i 2024. For å ta hensyn til usikkerhet i valutakurser og for å gi styrene i datterselskapene nødvendig handlingsrom vedtok representantskapet omsøkt ramme på 190 millioner kroner for 2024.

Kostnadsrammen fra Finansdepartementet inkluderer forvaltningskostnader i heleide operative datterselskaper. Andre driftskostnader knyttet til løpende drift, vedlikehold og utvikling av investeringene er ikke omfattet. Budsjettene for bankens heleide datterselskaper vedtas av styrene i de enkelte selskapene.

Representantskapet gjorde følgende vedtak for budsjettet 2024:

I samsvar med sentralbankloven og budsjettreglementet for Norges Bank har representantskapet behandlet og vedtatt hovedstyrets forslag til budsjett for Norges Bank for 2024. Overordnede tall fra budsjettet er gjengitt i tabellen nedenfor.

(TALL I MILLIONER KRONER)	BUDSJETT 2024
Forvaltningsgodtgjøring SPU	7 685
Andre driftsinntekter	182
Sum driftsinntekter Norges Bank	7 867
Personalkostnader SBV	-763
Øvrige driftskostnader SBV	-742
Av- og nedskrivninger SBV	-117
Personalkostnader NBIM	-2 215
Øvrige driftskostnader NBIM	-2 264
Av- og nedskrivninger NBIM	-23
Honorarer til eksterne forvaltere NBIM	-3 252
Eliminering av felleskostnader ¹	315
Eliminering av felleskostnader allokert fra NBA og SBV til TS/RS	8
Sum driftskostnader Norges Bank	-9 054
Netto driftsresultat Norges Bank	-1 187

¹ Eliminering består av fordelte kostnader til NBIM, herunder 277 millioner kroner fra sentralbanksjefens ansvarsområde og 37 millioner kroner fra tilsynssekretariatet/representantskapet (TS/RS).

Nye investeringsforslag utgjør samlet 293 millioner kroner, fordelt med 270 millioner kroner i sentralbankvirksomheten og 23 millioner kroner i Norges Bank Investment Management. Estimater på tidligere vedtatte og pågående investeringer som videreføres utgjør 6 millioner kroner.

Representantskapet godkjenner 190 millioner kroner i budsjetttramme for 2024 for driftskostnader i operative driftsselskaper innenfor eiendomsforvaltningen i Statens pensjonsfond utland.

Representantskapet fastsetter budsjett for tilsyns- og revisjonskostnader i eget vedtak. Norges Banks samlede budsjett meddeles Finansdepartementet i samsvar med sentralbanklovens § 4-2.

Budsjettvedtak for virksomheten til representantskapet

I møtet i desember vedtok representantskapet budsjett for representantskapet, sekretariatet og

ekstern revisor. For 2024 utgjør dette til sammen 47,8 millioner kroner. Budsjettvedtaket for 2024 og ressursbruken i 2023 er omtalt i [kapittel fem](#) i denne rapporten.

Andre oppgaver innenfor representantskapets mandat

Representantskapets aktiviteter som går utover minimumskravene til rapportering følger av dette kapitlet. I 2022 rapporterte representantskapet om valg av ansattrepresentanter i hovedstyret og to høringsinnspill til Finansdepartementet. I 2023 rapporteres det om utfallet i saken om valg av ansattrepresentanter i tillegg til representantskapets innspill til utredningen om Riksrevisjonens virksomhet.

Valg av ansattrepresentanter

I 2023 har Norges Bank og de to største fagforeningene kommet til enighet om hvordan ansattrepresentanter skal velges.

I desember 2021 fikk representantskapet et brev fra hovedstyret i Norges Bank der det går fram at hovedstyret og organisasjonene til de ansatte ikke var blitt enige om valgordningen. I tråd med bestemmelser i sentralbankloven ble saken sendt til representantskapet. Gjennom 2022 hadde representantskapet dialog med både hovedstyret og de tillitsvalgte gjennom brev og i representantskapsmøtene. Dette er redegjort for i Dokument 9 (2022–2023).

I representantskapets møte i desember 2023 informerte sentralbankledelsen om at partene nå har kommet til enighet og at avtale var signert. Den fremforhandlede valgordningen er med noen tilpasninger, basert på reglene i [Forskrift til statsforetakslovens regler om de ansattes rett til representasjon i styre og bedriftsforsamling](#).

Representantskapet tok signert avtale om valgordning for ansattrepresentanter til hovedstyret til etterretning.

Utredning om Riksrevisjonens virksomhet – innspill fra Norges Banks representantskap

Riksrevisjonsutvalget la 30. november 2023 fram sin utredning om Riksrevisjonens virksomhet og forslag til ny lov om Riksrevisjonen, Dokument 19 (2023–2024). Det er 20 år siden forrige revisjon av riksrevisjonsloven.

Det er kontroll- og konstitusjonskomiteen som behandler saken, og det ble åpnet for å gi innspill til utredningen med frist 1. mars 2024.

Representantskapet sendte følgende innspill til kontroll- og konstitusjonskomiteen 29. februar 2024:

[...] Representantskapet har gjennomgått utredningen med utgangspunkt i sin egen virksomhet og oppgavene etter sentralbankloven.

Representantskapet har ingen innspill til selve lovtteksten som er foreslått, men mener at grensedragningen mellom representantskapets oppgaver og ansvar og Riksrevisjonens oppgaver og ansvar kan og bør gjøres tydeligere enn det som framgår av rapporten.

Rapporten legger til grunn at representantskapets oppgave hovedsakelig er etterlevelseskontroll. Dette er en for snever beskrivelse av representantskapets oppdrag. Representantskapet har

tilsyn med hele Norges Banks virksomhet, fastsetter sin egen tilsynsplan, innhenter alle opplysninger det finner nødvendig for tilsynsvirksomheten og vedtar sitt eget budsjett for dette arbeidet. Det er kun to områder hvor representantskapet ikke fører tilsyn med Norges Banks virksomhet; det er statsrådets (Finansdepartementets) myndighetsutøvelse overfor Norges Bank og bankens egen skjønnsutøvelse i bruken av virkemidler i den økonomiske politikken (sentralbankvirksomheten) etter sentralbankloven. Bakgrunnen for unntakene er også klare: Det er Riksrevisjonen som på vegne av Stortinget fører kontroll med statsrådets myndighetsutøvelse og når det gjelder bankens økonomiske virkemidler som sentralbank, skal det gjelde sentralbank-uavhengighet.

Utvalget er tydelige på at Riksrevisjonen ikke gjennomfører undersøkelser som andre eksterne kontrollorganer tar seg av og skriver i utredningen. «Utvalget legger etter dette til grunn at Riksrevisjonens forvaltningsrevisjon av Norges Bank og Statens pensjonsfond utland innrettes slik at de gir «merverdi av betydning», og ikke overlapper med tilsynsoppgaver som ligger til Norges Banks representantskap.»

Dette er representantskapet enig i, men det fordrer at beskrivelsen av tilsynet i Norges Bank er korrekt. Utvalgets beskrivelse legger vekt på etterlevelseskontroll, men tilsynet omfatter også hele virksomheten til Norges Bank, med unntak av bankens egen skjønnsutøvelse i bruken av virkemidler i den økonomiske politikken. Utvalgets forståelse kan gi inntrykk av at risikoen for overlappende kontrollvirksomhet er lav. Det vil den ikke

være om utvalgets forståelse legges til grunn. Det er avgjørende at kontroll- og konstitusjonskomiteen får presentert et dekkende bilde av representantskapets oppgaver.

Når det gjelder kontrollen med statsrådets myndighetsutøvelse, mener representantskapet at Riksrevisjonen som uavhengig kontrollorgan på vegne av Stortinget må stå fritt til å velge metoder, standarder og framgangsmåter.

Representantskapet mener det er av vesentlig betydning at forståelsen av arbeidsdelingen mellom Riksrevisjonen og Representantskapet blir klargjort i stortingsbehandlingen.

Prioriteringer i videre arbeid

Prioritering av tilsynsaktiviteten kommende år skjer dels på grunnlag av en risikovurdering og dels ut fra et mål om at alle deler av Norges Banks drift skal omfattes av tilsynet med en viss regelmessighet. Representantskapets tilsyn skal også utøves på områder med endringer i rammebetingelser, ved organisasjonsendringer eller større systemendringer. Tilsynsplanen fremhever prioriterte områder for tilsynsaktivitet. De planlagte aktivitetene gjennomføres ikke på bekostning av andre pålagte og faste oppgaver.

Det er på flere områder en geopolitisk ustabil situasjon. I tillegg til krig i Ukraina er det krig mellom Israel og Hamas, og alle parter i konfliktene har forskjellige land som støttespillere. Land er mer bevisste på å beskytte egne verdier og blant annet legge handelsbegrensninger på import.

Økte renter og høyere inflasjon etter flere år med gjeldsoppbygging og høye priser på blant annet eiendom har økt faren for finansiell ustabilitet.

På grunn av denne ustabiliteten er representantskapet opptatt av i hvilken grad Norges Banks hovedstyre forvalter sitt ansvar for vurdering av utelukkelse av enkeltelskaper og godkjenning av markeder og land. Ved vurderingen av risiko for investering i et land skal hovedstyret blant annet hensynta politisk risiko. Det er Etikkrådet som gir råd om utelukkelse og observasjon i tråd med retningslinjer gitt av Finansdepartementet. Hovedstyret kan velge å følge rådet eller bestemme en annen oppfølging av selskapet.

Som en del av tilsynet kan det være hensiktsmessig å se på samarbeid og kommunikasjon mellom Etikkrådet og Norges Bank, herunder hvordan arbeidsdelingen fungerer. Med utgangspunkt i ansvarsdelingen mellom Finansdepartementet og Norges Bank er det relevant å redegjøre for hvem som har hvilket

ansvar i prosessen med utelukkelse av selskap, markeder og land.

Et annet prioritert område for 2024 er hvordan Norges Bank forvalter humankapitalen. Dette er en oppfølging av Norges Banks strategi (Strategi 2025).

Her vil representantskapet vurdere i hvilken grad strategiske valg er i samsvar med satsingsområder og prioriteringer som gjøres. Et av de strategiske områdene er Aktiv og fremtidsrettet arbeidsplass. En del av undersøkelsen vil være å se på i hvilken grad målene er operasjonalisert i virksomhetsområdene.

En prioritert aktivitet i 2024 er også en videreføring av undersøkelsen fra 2023 om Norges Banks etterlevelse av instruks for risikostyring og internkontroll. I 2023 ses det på oppfølging av utkontraktert virksomhet, mens det i 2024 vil ses på resten av det substansielle i instruksene som i hovedsak er bestemmelser knyttet til kontrollfunksjonene i banken.

Etter [sentralbankloven](#) skal Norges Bank utstede pengesedler og mynter, legge til rette for det sentrale oppgjørssystemet og overvåke betalingssystemet. Representantskapet fører tilsyn med bankens virksomhet også på dette området. Det er derfor viktig at for representantskapet å ha grunnleggende kompetanse om potensielle betalingsmidler for fremtiden, og hvordan et mulig betalingssystem vil fungere. Også Norges Banks tilnærming til bruk av kunstig intelligens (KI) er viktig. KI endrer arbeidsmetoder og tankesett, også innen tilsyn. På begge disse områdene får representantskapet informasjon fra Norges Bank på forespørsel, men også når det er forhold banken selv mener representantskapet bør ha kjennskap til.

Organiseringen av arbeidet i Norges Banks representantskap

I dette kapitlet redegjør representantskapet om organiseringen av tilsynet. I tillegg presenteres representantskapets aktiviteter og ressursbruk for 2023. Representantskapets oppnevning og sammensetning følger av sentralbankloven som også slår fast at representantskapet skal ha et sekretariat.

5.1 Organisering av tilsynet

Representantskapet

Representantskapets oppgaver etter sentralbankloven er å føre tilsyn, vedta budsjett, godkjenne regnskap, utpeke revisor og fastsette eventuell valg- måte for ansattrepresentanter til hovedstyret.

For Norges Banks virksomhet har representantskapet vedtatt [Budsjettreglement for Norges Bank](#),

[Reglement for lån til ansatte i Norges Bank og Retningslinjer for representantskapets tilsyn med selskaper Norges Bank eier knyttet til eiendoms- investeringer i SPU](#). Retningslinjene er direkte knyttet til representantskapets oppgaver etter sentralbankloven og det føres tilsyn med etterlevelsen.

For organiseringen av eget arbeidsområde har representantskapet fastsatt [Representantskapets forretningsorden](#), mandat for Den faste komité og instruks for tilsynssekretariatet.

I representantskapets møte i juni 2023 ble det vedtatt endringer i budsjettreglementet og i representantskapets forretningsorden. Budsjettreglementet ble blant annet endret til at representantskapet skal motta budsjettunderlag fra Norges Bank tre uker i forkant av behandling av budsjett, mot tidligere to

Figur 4 Representantskapets organisasjon og ressurser

Organiseringen av arbeidet i Norges Banks representantskap

uker. Forretningsordenen er endret til å være i tråd med gjeldende revisorlov. Det ble også gjort noen mindre endringer og tilpasninger i begge dokumenter.

Representantskapets medlemmer er underlagt sentralbanklovens bestemmelser om taushetsplikt. I henhold til forretningsorden er det leder eller den som leder utpeker, som primært uttaler seg offentlig på vegne av representantskapet.

Den faste komité

Det er regulert i sentralbankloven at det blant representantskapets medlemmer kan oppnevnes utvalg til å forberede saker for representantskapsbehandling. Den faste komité er et etablert arbeidsutvalg med forankring i forretningsorden. Komiteen har ingen beslutningsmyndighet på vegne av representantskapet, men har i egenskap av representantskapets utvalg rett til innsyn i alle Norges Banks anliggender.

Formålet med komiteens møter er å fastsette sakliste, gjennomgå framlagte saksdokumenter, fremme ønske om innledninger til sakene fra Norges Bank og komme med forslag til vedtak for representantskapets behandling. Referater fra komiteens møter følger sakspapirene og oppsummerer drøftinger og redegjørelser.

Sentralbanksjefen kan anmodes om å være til stede i møter i Den faste komité. Hovedstyret eller sentralbanksjefen kan også be om å få orientere om saker og legge fram sine vurderinger med sikte på behandlingen i representantskapet, før komiteen fremmer innstilling til vedtak.

Representantskapets sekretariat

I samsvar med sentralbankloven har representantskapet et eget sekretariat. I saker som gjelder de ansatte i sekretariatet, representerer representantskapet Norges Bank som arbeidsgiver.

Representantskapet som arbeidsgiver

Arbeidet til sekretariatet er regulert i representantskapets forretningsorden og egen instruks. Fra 1. april 2023 har sekretariatet vært sju heltidsansatte, i tillegg til direktør. Sekretariatet rapporterer direkte til representantskapet.

Direktøren har myndighet til å foreta ansettelse og oppsigelser, samt fastsette lønns- og arbeids-

betingelser innenfor de rammer som representantskapet har bestemt. Arbeidsavtale, godtgjørelse og andre betingelser for stillingen som direktør fastsettes av representantskapet.

Forholdet mellom representantskapet og sekretariatet

Sekretariatet har ansvar for å holde representantskapet orientert om arbeidet med vesentlige tilsyns- og kontrolloppgaver. Andre sentrale oppgaver er rådgivning til representantskapet og bistand med saksforberedelser til Den faste komité for behandling i representantskapet, som for eksempel representantskapets behandling av budsjettet og årsregnskapet til Norges Bank. Sekretariatet bistår ved inngåelse av og forvaltning av engasjementsavtale med ekstern revisor, legger til rette for representantskapets kompetanseutvikling og utarbeider utkast til årlig rapport til Stortinget. Sekretariatet administrerer og tilrettelegger for Den faste komité og representantskapet sine møter, seminarer og faglige aktiviteter.

Sekretariatet deltar i møtene til representantskapet og Den faste komité.

Sekretariatet utveksler informasjon av betydning for tilsynet med forvaltningen av SPU med både Finansdepartementet og Riksrevisjonen.

Rammene for tilsynsarbeidet følger av planer og budsjett som er godkjent av representantskapet.

Sekretariatets kompetanse

For at representantskapets oppgaver skal løses tilfredsstillende må sekretariatet ha tilstrekkelig kompetanse og ressurser for oppgavene. Det gjelder både egen bemanning og ekstern kompetanse som innhentes/kjøpes ved behov. Et viktig grunnlag for de ansatte i sekretariatet er rolleforståelse, integritet, objektivitet og tilbørlig aktsomhet i gjennomføringen av oppgaver. Sekretariatet består av et tverrfaglig team. Medarbeiderne har blant annet kompetanse innen samfunnsøkonomi, kapitalforvaltning, revisjon, jus, finans, virksomhetsstyring, risikostyring og internkontroll. Det er gode muligheter for utvikling i faglige nettverk og tilgang til spesialistressurser. I tillegg til deltakelse på relevante kurs og fagkonferanser, arrangeres møter og faglige seminarer. Det benyttes innledere fra ulike fagmiljøer, internasjonale kontakter og Norges Banks virksomhetsområder.

Sekretariatets ansatte har i 2023 deltatt på flere kompetansehevende tiltak. Det er viktig at de ansatte har en forståelse innenfor området kunstig intelligens, hva det er og hvordan det kan brukes, både i bankens arbeid, men også om det kan ha betydning for måten det føres tilsyn på. De ansatte har deltatt på forskjellige korte kurs om temaet for å få ulike perspektiver på dette.

To ansatte har gjennomført mastergradsemnet *Governance; Risikostyring, compliance og intern-revisjon* på BI, 2022/2023. En vesentlig del av sekretariatets kompetansetiltak er muligheten til å delta på representantskapets seminarer og studiebesøk. Dette gjøres over sekretariatets budsjett for kompetanseheving. Kompetanseoppbyggingen har stor betydning både for tilsynsgjennomganger og i forberedelser av representantskapets arbeid.

Ekstern revisor for Norges Bank

For perioden 2022–2027 er Ernst & Young AS (EY) ekstern revisor.

Kontakt med Riksrevisjonen

[Retningslinjer for informasjonsutveksling og koordinering av revisjon og tilsyn mellom Riksrevisjonen og Norges Banks representantskap vedrørende SPU](#) er signert av daværende riksrevisor og representantskapets leder i 2010. Retningslinjene ivaretar kontrollorganenes roller i et profesjonelt samarbeid. Sekretariatet bidrar til informasjonsutveksling mellom representantskapet, ekstern revisor og Riksrevisjonen om revisjon og tilsyn med SPU.

Ekstern revisor gir Riksrevisjonen grundig gjennomgang av resultatene fra utført finansiell revisjon av SPU, som Riksrevisjonen kan bygge på ved revisjon av statsregnskapet. Videre får Riksrevisjonen orientering om tilsynsgjennomganger, samt innsikt i attestasjonsprosjekter.

En revidering av retningslinjene er planlagt, men utsatt i påvente av eventuell ny lov om Riksrevisjonen. I 2023 har det vært utvidet dialog mellom Riksrevisjonen og ekstern revisor for å sikre at Riksrevisjonen både får den informasjonen de har behov for og et tilstrekkelig grunnlag for å konkludere på revisjonen for kommende regnskapsår. Det har ikke ført til større endringer, men en justering av allerede avtalte kontroller.

5.2 Representantskapets aktiviteter i 2023

Møter og saksomfang i 2023

En møteplan besluttet i forkant av hvert kalenderår. Tidspunkt og innhold avhenger av Norges Banks rapporteringsfrister og hovedstyrets behandling av rapportene som er relevante med tanke på representantskapets mandat og ansvarsområde.

I 2023 ble det gjennomført seks representantskapsmøter. Den faste komité har hatt seks forberedende møter.

For å være beslutningsdyktig er det et krav i representantskapets forretningsorden at minst åtte medlemmer må delta i møtet. Representantskapet har vært beslutningsdyktig i alle møter i 2023.

Tabell 2 Antall medlemmer til stede i møtene

MØTETIDSPUNKT	MEDLEMMER TIL STEDE	
	2022	2023
Februar	13	15
Mars	12	12
Juni	12	12
September	10	12
November	12	13
Desember	9	14

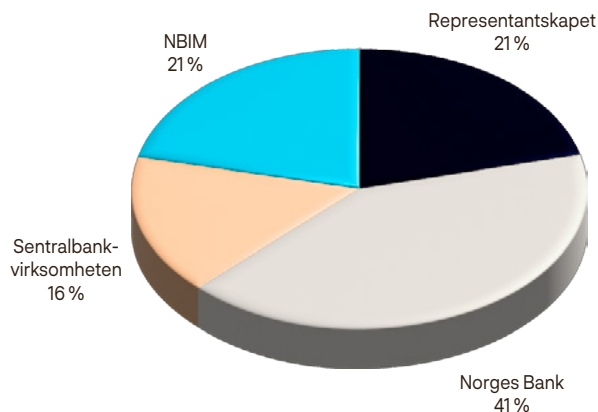
Representantskapets saksfordeling 2023

I 2023 har representantskapet behandlet 126 saker, mot 122 i 2022. Sakene fordeler seg mellom dokumenter som representantskapet får til behandling fra hovedstyret, og saker og dokumenter som sekretariatet har utarbeidet på vegne av representantskapet. Normalt tas saker til orientering eller til etterretning. Saker som tas til etterretning er viktige for tilsynet, og betyr at representantskapet har tatt stilling til innholdet i saken. Saker som tas til orientering gir viktig informasjon, men her tar ikke representantskapet stilling til saksframlegget.

Av figur 5 framgår det at omtrent 80 prosent av sakene som ble behandlet i 2023 gjaldt sentralbankvirksomheten, NBIM eller overordnede og felles saker

Organiseringen av arbeidet i Norges Banks representantskap

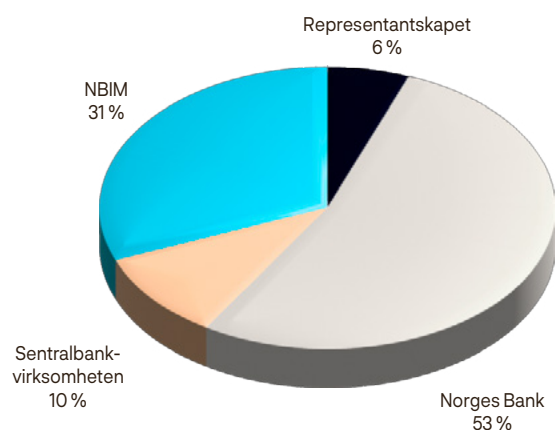
Figur 5 Saker behandlet i representantskapet i 2023

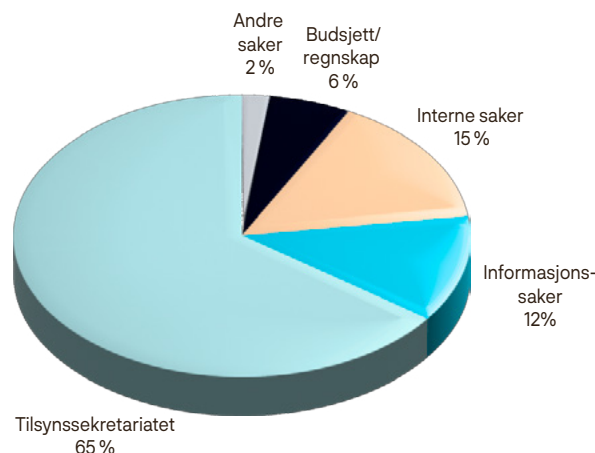
for Norges Bank. Overordnede/felles saker gjelder hele Norges Bank og kan for eksempel være oppdaterte prinsipper fra hovedstyret eller tilsynsgjennomgang som treffer begge virksomhetsområdene. Øvrige saker var representantskapets interne saker, som egne protokoller og statusrapporter.

Tidsbruken i møtene avhenger i stor grad av om en sak har en presentasjon og til hvilke saker representantskapet har oppfølgende spørsmål. Saker som tas til etterretning har normalt lengre behandlingstid enn andre saker. Figur 6 gir et omtrentlig bilde på tidsbruken til representantskapet, basert på møtereferat og protokoller. Figuren viser at representantskapet i 2023 har brukt over 50 prosent av tiden på saker som gjelder Norges Bank. Dette har doblet seg siden 2022

Figur 6 Fordeling av tidsbruk i representantskapets møter i 2023

Figur 7 Saker fordelt på tema i 2023

og skyldes i hovedsak at gjennomførte tilsynsaktiviteter ikke har vært spesifikt rettet mot sentralbankvirksomheten eller NBIM, men omfattet Norges Bank og begge virksomhetsområdene. Tilsvarende har andelen av tid brukt på NBIM endret seg fra 50 prosent i 2022 til 31 prosent i 2023, og tilsvarende for SBV med nedgang fra 15 prosent i 2022 til 10 prosent i 2023.

Andelen tilsynsrelaterte saker er på 65 prosent, samme som for 2022. Dette er blant annet tilsynsprosjekter, gjennomgang av hovedstyrets protokoller og faste rapporter fra Norges Bank, eksempelvis om etterlevelse og kontroll. Orienteringssaker kan være informasjon om områder som ikke er direkte tilsynsrelevante, men viktige for representantskapets forståelse av Norges Banks virksomhet. Dette kan være tema som gjennomgang av pengepolitisk rapport eller orientering om hvordan Norges Bank jobber med digitale sentralbankpenger.

Budsjett og årsregnskap er viktige saker som representantskapet bruker tid på i de møtene sakene behandles.

Kompetanseutvikling

Representantskapets medlemmer har som utgangspunkt en samlet bred kompetanse og erfaring fra Stortinget, regjeringsarbeid, sentrale deler av norsk samfunnsliv, offentlig forvaltning og næringslivet. Det er et mål for representantskapet å ivareta og videreutvikle kunnskap om Norges Banks samlede virksomhet og aktuelle risikobilde.

Representantskapet har vedtatt en fireårig kompetanseplan. Planen inneholder en oversikt over tema det er relevant for representantskapet å ha god forståelse for, og forslag til hvordan kompetansen kan opparbeides. Planen er fleksibel og følger utviklingen i samfunnet når det gjelder valg av emner.

Beredskap har vært hovedtema for tilsynsarbeidet i 2023 og i tråd med kompetanseplanen har dette også vært tema for representantskapets seminarer og studiebesøk. Internasjonale hendelser, uro og kriser har vært på agendaen gjennom året. I 2023 har representantskapet blant annet fått presentasjoner og foredrag om håndteringen av finanskrisen 2008, den pågående Ukrainakrigen og Equinors håndtering av gisselsituasjonen i In Amenas. Det er gjennomført en studiereise med hovedvekt på finansiell beredskap og bistand til land i krise.

Tydlig kommunikasjon om representantskapets arbeid

Godkjente protokoller fra møtene offentliggjøres på [representantskapets hjemmesider](#). Protokollene er i utvikling og har blitt mer informative enn tidligere år. I tillegg til representantskapets vedtak, fremkommer også medlemmenes spørsmål og vurderinger under behandlingen av saker. Avhengig av saksbehandlingen vil også svar og redegjørelser fra sentralbankledelsen og ledelsen i NBIM fremgå. Dersom representantskapet har merknader, eller det er utestående spørsmål som er gjenstand for videre oppfølging, beskrives også dette i protokollene. Mer utfyllende protokoller som viser drøftinger i representantskapet og spørsmål til sentralbankens ledelse bidrar til åpenhet om Norges Bank.

Evaluering av arbeidet

Medlemmene i representantskapet gjennomfører årlig en egevaluering av arbeidet. Evalueringen omfatter representantskapets arbeidsform, drøftingen i møtene og samspillet med sekretariatet, ekstern revisor og rådgivere. Ved årets evaluering var representantskapet opptatt av saksmengden til møter og understreket betydningen av at saksdokumentene blir sendt til riktig tid. Hovedbildet for 2023 er at arbeidet i representantskapet har fungert godt.

5.3 Representantskapets ressursbruk i 2023

Medlemmenes godtgjørelse

Etter sentralbankloven fastsetter Stortinget representantskapets godtgjørelse som et årlig honorar for oppdraget. Godtgjørelsen reguleres hvert andre år. På bakgrunn av [Innst. 40 S \(2021–2022\)](#) har Stortinget vedtatt satser for 2022 og 2023, se tabell 3.

Utbetaling av fast honorar i 2023 utgjorde til sammen 960 600 kroner, en økning på 6 prosent fra forrige toårsperiode.

Varamedlemmer til Den faste komité mottok 4 000 kroner ved oppmøte. I 2023 har det vært to oppmøter av varamedlem. Representantskapets medlemmer eller deres arbeidsgiver kan få dekket tap i arbeidsinntekt i forbindelse med representantskapets møter, i tillegg til godtgjørelsen som Stortinget har fastsatt. Arbeidsgivere kan kompenseres med faktiske timesatser etter statens satser for virksomheter som opererer med faktureringskrav. Representantskapet har fastsatt kriterier for utbetaling. I 2023 er det utbetalt slik godtgjørelse med 246 862 kroner mot 107 000 kroner året før.

Tabell 3 Godtgjørelse for Norges Banks representantskap 2022–2023

Faste årlige honorarer	Representantskapet	Den faste komiteen	Sum per medlem	Sum fast årlig honorar
Representantskapet	70 200	105 200	175 400	175 400
Den faste komité	46 800	70 200	117 000	117 000
Sum pr. medlem	35 200	70 200	105 400	316 200
Sum fast årlig honorar	35 200		35 200	352 000
Samlet honorar 2023				960 600

Tabell 4 Representantskapets samlede ressursbruk

Samlet oversikt	Budsjett	Regnskap	Regnskap	Regnskap
	2023	2023	2022	2021
Representantskapet	3 159 040	3 751 000	2 469 000	1 788 000
Sekretariatet	25 321 268	27 412 400	22 533 000	22 907 000
Lovpålagt revisjon	13 310 313	13 317 000	13 111 000	14 807 000
Attestasjonsoppdrag	1 522 875	3 000 000	1 286 000	1 842 000
Totalt	43 313 495	47 480 400	39 399 000	41 344 000

Samlet godtgjørelse til representantskapet i 2023 er med dette 1 211 462 kroner mot 1 072 000 kroner i 2022.

Øvrige kostnader

Årlig ressursbruk følges opp mot budsjett, som er vedtatt av representantskapet. Totale kostnader for representantskapets virksomhet i 2023 var 43,3 millioner kroner. Fordeling av kostnadene er vist i tabell 4, og omfatter representantskapet, sekretariatet, ekstern revisor og bruk av eksterne rådgivere. Ressursbruken inngår i Norges Banks årsregnskap.

Kostnadene til drift av representantskapets organisasjon var samlet 4,2 millioner kroner lavere enn budsjettet for 2023. Dette skyldes blant annet betydelig lavere reisekostnader til møter og studiereise, samt lavere bruk av eksterne konsulenttjenester.

Representantskapet og sekretariatet mottar administrative ytelser etter behov fra Norges Bank. Dette er regulert i en leveranseavtale. Husleie og fordelte felleskostnader blir belastet sekretariatet etter fast pris. Avtalen omfatter bruk av kontorer og øvrige lokaler som kantine- og møtefasiliteter, arkivtjenester, datautstyr, bistand fra banken i anskaffelser, sikkerhet og beredskap, lønn- og personaltjenester. Møtearrangementer, reisesikkerhet og avtale med reisebyrå, er også ivaretatt. Sekretariatets og representantskapets selvstendige posisjon overfor Norges Bank ivaretas gjennom avtalen.

Utbetalt lønn til direktøren for sekretariatet i 2023 var 2 280 920 kroner mot 2 191 596 kroner i 2022. I tillegg var pensjonskostnadene 357 477 kroner. Verdien av andre fordeler (elektronisk kommunikasjon, forsikringer og andre naturalytelser) var 9 710 kroner.

Ekstern revisors honorar er utbetalt i samsvar med engasjementsavtale inkludert mva. Kostnader til EY for finansiell revisjon i 2023 er regnskapsført med 13,3 millioner kroner.

EY har også mottatt honorar på 1,5 millioner kroner etter inngåtte avtaler for faste attestasjonsuttalelser knyttet til bankens årsrapportering for 2023. Kostnadene til representantskapets drift inkludert utbetalte honorarer for ekstern revisors arbeid er omfattet av Norges Banks årsregnskap og orientert om i noter til resultatregnskapet, [Årsrapport og regnskap 2023](#).

Budsjett for representantskapet i 2024

Representantskapet behandlet eget budsjett for 2024 i møte 15. desember 2023. Vedtatt samlet budsjett for representantskapet, sekretariatet og ekstern revisor er på 47,8 millioner kroner. For representantskapets egne aktiviteter er det budsjettet med 3,76 millioner kroner. Budsjettet omfatter all godtgjørelse, møtekostnader, seminarer og studiereiser med reiseutgifter basert på den fastsatte møteplanen for 2024. Stortinget besluttet i [Innst. 117 S \(2023–2024\)](#) medlemmenes honorar for 2024 og 2025. Samlet årlig utbetaling er budsjettet med 1 081 500 kroner.

Sekretariatets budsjett på 27,7 millioner kroner er basert på åtte årsverk. Husleie og fordelte felleskostnader fra tjenesteleveranseavtalen med Norges Bank videreføres med 7,9 millioner kroner. I sammenheng med tilsynsplanen for 2024 er det budsjettet med 2,0 millioner kroner til kjøp av tjenester fra ulike eksterne fagmiljøer.

Tabell 5 Budsjett og regnskap for representantskapet, sekretariatet og ekstern revisor

Samlet oversikt	Budsjett	Regnskap	Budsjett
	2024	2023	2023
Representantskapet	3 761 300	3 159 040	3 751 000
Sekretariatet	27 706 000	25 321 268	27 412 400
Lovpålagt revisjon	13 317 000	13 310 313	13 317 000
Attestasjonsoppdrag	3 000 000	1 522 875	3 000 000
Totalt	47 784 300	43 313 496	47 480 400

Honorar for lovpålagt revisjon i 2024 er budsjettert med 13,3 millioner kroner for revisjon av Norges Banks årsregnskap og regnskapsrapportering første halvår for SPU. Dette er i samsvar med inngått engasjementsavtale med EY. Faste årlige attestasjonsoppdrag og eventuelle gjennomganger som besluttet av representantskapet som del av tilsynet i 2024, er budsjettert med 3,0 millioner kroner i en samlet ramme.

5.4 Representantskapets medlemmer

Representantskapets 15 medlemmer er valgt av Stortinget for fire år. Leder og nestleder, utnevnt av Stortinget for perioden 2024–2025, er Julie Brodtkorb og Marianne Aasen.

Representantskapets medlemmer fra 1. januar 2024 er bosatt i åtte av Norges 15 fylker. En tredjedel er kvinner. Tabell 6 viser hvem som er medlemmer, første oppnevning og hvilken periode de er oppnevnt for. Gjenoppnevning av medlemmer kan skje for en samlet periode på åtte år.

Tabell 6 Medlemmer i representantskapet 2024

Medlem	Oppnevnt første gang	Oppnevningsperiode
Julie Brodtkorb, leder 2024–2025	2018	2022–2025
Marianne Aasen, nestleder 2024–2025	2020	2024–2027
Gjermund Hagesæter	2018	2022–2025
Morten Søberg	2018	2022–2025
Harald Espedal	2020	2024–2027
Eirin Kristin Sund	2020	2024–2027
Per Botolf Maurseth	2021	2024–2027
Eli Hovd Prestegården	2021	2024–2027
Mathias Hunskaar Furevik	2022	2022–2025
Tord Hustveit	2022	2022–2025
Martin Kolberg	2022	2022–2025
Tom Henning Slethei	2022	2022–2025
Terje Bartholmen	2024	2024–2027
Terje Rogde	2024	2024–2027
Anne Berit Lein	2024	2024–2027

Den faste komité

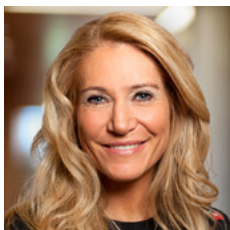
Den faste komité er et etablert arbeidsutvalg med forankring i forretningsorden, og komiteen arbeider etter mandatet fastsatt av representantskapet. Representantskapets leder og nestleder leder også komiteen, mens tre øvrige medlemmer og fem personlige varamedlemmer velges for to år.

Lederen kaller inn komiteen til møte så ofte det anses ønskelig eller når minst to medlemmer krever det.

Tabell 7 Medlemmer i Den faste komité

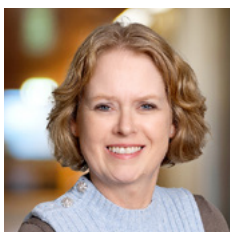
Faste medlemmer	Personlige varamedlemmer
Julie Brodtkorb, leder	Harald Espedal
Marianne Aasen, nestleder	Eirin Kristin Sund
Gjermund Hagesæter	Tord Hustveit
Martin Kolberg	Mathias Hunskår Furevik
Morten Søberg	Per Botolf Maurseth

Presentasjon av medlemmene

Julie Brodtkorb, leder

- Administrerende direktør i Maskinentreprenørenes Forbund
- Tidligere erfaring blant annet som statssekretær og stabssjef ved Statsministerens kontor, medlem av Oslo bystyre, nærings- og finanspolitisk rådgiver, leder av Kringkastingrådet, kommunikasjonssjef i Utfors AS, adm. dir. i JKL Group og konsulent i Geelmuyden Kiese
- Siviløkonom fra Norges Handelshøyskole

Marianne Aasen, nestleder

- Spesialrådgiver på OsloMet, Storbyuniversitetet
- Leder av Bioteknologirådet
- Styreleder i Nedre Romerike brann og redningsvesen IKS
- Tidligere erfaring blant annet som stortingsrepresentant, medlem av finanskomiteen og kirke, utdanning og forskningskomiteen, politisk rådgiver i Kommunal- og regionaldepartementet, informasjonssjef i Europabevegelsen og journalist, direktør for Simula Learning.
- Ledet opptaksutvalget (NOU 2022:17)
- Cand. polit. fra Universitetet i Oslo

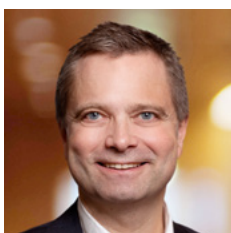
Gjermund Hagesæter

- Kommunedirektør i Fitjar kommune
- Tidligere erfaring blant annet som stortingsrepresentant, finanspolitisk talsmann, medlem av finanskomiteen, kommunal- og forvaltningskomiteen og kontroll- og konstitusjonskomiteen, statssekretær i Justisdepartementet, fylkestings- og kommunestyremedlem, offiser i Forsvaret, rådmann, nestleder i styret for Haukeland sjukehus og medlem av rådet for Nordhordland Kraftlag, samferdselsutvalget i Hordaland og sentralstyret i Europabevegelsen
- Juridisk embetseksamen fra Universitetet i Bergen og bedriftsøkonom fra Norges Handelshøyskole

Morten Søberg

- Direktør for samfunnskontakt i SpareBank 1 Gruppen
- Styremedlem i Oslo Nye Sparebanks Fond
- Tidligere erfaring blant annet som statssekretær i Finansdepartementet og forsker i forskningsavdelingen i Statistisk sentralbyrå
- Doktorgrad i samfunnsøkonomi fra Universitetet i Oslo og bachelorgrad i filosofi og økonomi fra London School of Economics

Harald Espedal

- Eier av investeringsselskapet Espedal & Co og daglig leder i Salt Capital AS
- Styreleder i Retail Office Stavanger, Lyse AS, Sandnes Sparebank og Solstad Offshore ASA, nestleder i styret for Stavanger konserthus og styremedlem i Aspelin Ramm og Norges Handelshøyskole
- Tidligere erfaring blant annet som administrerende direktør i SKAGEN, nestleder og medlem i styrene for Oslo Børs VPS og Oslo Børs, medlem i styret for Den norske Opera & Ballett, finans- og analysesjef i Sparebank 1 SR-Bank og leder for rådgivnings- og revisjonsfirmaet Arthur Andersen i Stavanger
- Siviløkonom og Høyere Revisorstudium fra Norges Handelshøyskole

Eirin Kristin Sund

- Regionleder i LO
- Styremedlem i Stiftelsen Rogalandforskning og Maritimt forum for Stavangerregionen
- Tidligere erfaring blant annet som stortingsrepresentant, medlem av finanskomiteen, energi- og miljøkomiteen, kommunal- og forvaltningskomiteen og transport og kommunikasjonskomiteen og statssekretær i Samferdselsdepartementet, politisk rådgiver i Miljøverndepartementet, varaordfører, fylkesvaraordfører, visepresident i Norges Fotballforbund, daglig leder av en frivillighetssentral
- Sjefskurs Forsvarets høyskole

Per Botolf Maurseth

- Førsteamanuensis på Handelshøyskolen BI
- Tidligere erfaring blant annet som statssekretær i Kunnskapsdepartementet, forsker ved Norsk Utenrikspolitisk Institutt (NUPI) og styremedlem i Folketrygdfondet
- Doktorgrad i samfunnsøkonomi fra Universitetet i Oslo

Eli Hovd Prestegården

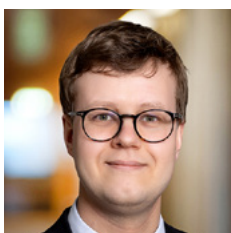
- Formannskap og kommunestyre i Nore og Uvdal
- Assistent ved Uvdal skole, vertskap Mårbu seter og fjellstue.
- Tidligere erfaring blant annet som varaordfører og ordfører i Nore og Uvdal kommune, vararepresentant i Stortinget, landsstyrerepresentant i Utmarks-kommunenes sammenslutning og Landssamanslutninga for vasskraftkommunar, daglig leder byggevareutsalg, medarbeider i bank
- Reiselivsfag fra Wang, Organisasjon, ledelse og pedagogisk assistent fra NKI

Mathias Hunskår Furevik

- Analytiker i Sparebanken Vest
- Ansattvalgt medlem i generalforsamlingen (representantskapet) i Sparebanken Vest
- Tidligere erfaring blant annet som gruppeleder i Bergen bystyre og medlem av kontrollutvalget i Bergen kommune

Tord Hustveit

- Energimarkedanalytiker i Statkraft
- Tidligere erfaring blant annet som leder av Unge Venstre og medlem av fylkestinget i Akershus.
- Mastergrad i samfunnsøkonomi fra Universitetet i Oslo

Martin Arvid Kolberg

- Foredragsholder om politikk
- Tidligere erfaring blant annet som stortingsrepresentant, medlem av utenriks- og forsvarskomiteen, leder av Stortingets kontroll- og konstitusjonskomité, statssekretær ved Statsministerens kontor og i Forsvarsdepartementet, partisekretær i Arbeiderpartiet, sekretariatsleder av arbeiderpartiets stortingsgruppe, medlem av Lier kommunestyre

Tom Henning Slethei

- Selvstendig næringsdrivende
- Styreleder i Jåsund Utviklingsselskap AS, Hummeren Hotell AS, Tananger Leilighetshotell AS, Risavika Handelseiendom AS, Myklebust Butikkeiendom AS, Stadionparken Næringseiendom AS, Hestholmen AS og Solakrossen 13 AS
- Tidligere erfaring blant annet som ordfører i Sola kommune, varaordfører, leder i plan og bygningsråd, styreleder i Sola Bredbånd, og styremedlem i Forus Næringspark AS, Polarcus AS og IVAR IKS
- Diplomøkonom Handelshøyskolen BI

Terje Bartholsen

- Ordfører i Evenes kommune
- Leder av representantskapet i Hålogaland Ressursselskap IKS, leder av Flyplassutvalget for Harstad/Narvik Evenes lufthavn, nestleder i Evenes Arbeiderparti
- Tidligere erfaring blant annet som nestleder i Hålogalandrådet regionråd, leder av Evenes Arbeiderparti, seniorrådgiver i kommunikasjon for en rekke oppdragsgivere over hele Norge, med hovedfokus i forsvar og offentlig tjeneste og reporter og redaktør i NRK i ti år.
- Master i samfunnsvitenskap fra Nord universitet 2017 og Bachelor i sammenlignende politikk, offentlig administrasjon og juss fra Universitetet i Bergen

Terje Rogde

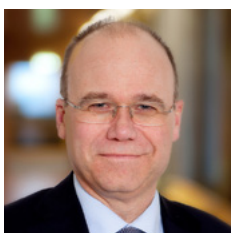
- Ordfører i Hammerfest kommune
- Daglig leder G. Hagen AS
- Daglig leder Oss-nor Hammerfest AS
- Brand Manager Swatch Group Nordic Certina

Anne Berit Lein

- Formannskapet og kommunestyret i Steinkjer kommune
- Underdirektør skogbruk og arealforvaltning Statsforvalteren i Trøndelag
- Tidligere erfaring blant annet som ordfører for Steinkjer kommune, mars 2020 – oktober 2023, ansatt i Vegdirektoratet og i Statens vegvesen
- Jordskifte kandidat fra NMBU med hovedvekt på regional planlegging

Representantskapets sekretariat

Jan Frode Jakobsen

- Direktør
- Tidligere erfaring blant annet som adm. direktør for Helseforetakenes Pensjonskasse, direktør for Bystyrets sekretariat i Oslo kommune, økonomisk rådgiver, sekretariatsleder, komitésekretær på Stortinget, rådgiver i Finansdepartementet og inspektør i Finanstilsynet
- Siviløkonom fra Norges Handelshøyskole og Master of Science, London School of Economics

Siri Ekestad Bauge	Seniorrådgiver
Lene Finkenhavn	Rådgiver
Peter Hideo Grutle	Spesialrådgiver
Kristian Magnus Langseth	Spesialrådgiver
Anne Gullhagen Larsen	Spesialrådgiver
Mats Leonhard Pedersen	Spesialrådgiver
Lise Taylor	Administrasjonskoordinator

Innholdet i rapporten etter sentralbankloven

Lov om Norges Bank § 4-1 (4) «Representantskapet skal minst én gang årlig legge frem for Stortinget sin uttalelse om tilsynet med Norges Bank. Gjenpart av uttalelsen sendes departementet. Uttalelsen om tilsynet med banken skal minst inneholde	Lovens temaer er omtalt i følgende kapitler:
a) en redegjørelse for hvordan tilsynet med banken har vært organisert	Kapittel 1 Tilsynet med Norges Bank Kapittel 5 Norges Banks representantskap, organisering av arbeidet
b) en redegjørelse for gjennomførte tilsynsaktiviteter og representantskapets prioriteringer i det videre tilsynsarbeidet	Kapittel 1 Tilsynet med Norges Bank Kapittel 4 Prioriteringer i videre arbeid
c) en redegjørelse for tilsynet med bankens kapitalforvaltning	Kapittel 1 Tilsynet med Norges Bank
d) representantskapets vurdering av hovedstyrets styring og kontroll med bankens administrasjon og virksomhet	Hovedkonklusjon Kapittel 1 Tilsynet med Norges Bank
e) en redegjørelse for representantskapets arbeid med vedtakelse av bankens budsjett og fastsettelse av regnskap	Kapittel 2 Norges Banks årsregnskap og budsjett
f) eventuelle særlige merknader som tilsynet måtte gi grunnlag for.»	Hovedkonklusjon

Dokument 9 (2023–2024) Rapport til Stortinget for 2023

Utgitt av:

Representantskapet i Norges Bank

Bankplassen 2

Postboks 1179 Sentrum

0107 Oslo

Telefon 22 31 60 00

e-post: representantskapet@norges-bank.no

Publisert:

10. april 2024

<http://www.norges-bank.no/Representantskapet>

Layout:

Aksell.no

Foto:

Esten Borgos (omslag)

Espen Schive (bakside)

Sturlason (s. 6, 47–50)

Miljøfyrtårn®

Grønt Punkt Norge